

Sağlık Çalışanlarının Sosyal Sermayesinin Girişimcilik Eğilimlerine Etkisi¹

The Effect Of Health Workers' Social Capital On Entrepreneurship Tendencies

Ayhan TERZİBAŞ² , Yusuf ÖCEL³ , Merve ALTUNKAYA⁴ , Şeymanur ATEŞ⁵

Geliş Tarihi (Received): 10.03.2024

Kabul Tarihi (Accepted): 01.07.2024

Yayın Tarihi (Published): 30.12.2024

Özet: Toplumların sosyal ve ekonomik refah düzeyini belirleyen en önemli unsurlardan biri, sağlık hizmetlerine erişim imkânlarıdır. Gün geçtikçe artan sağlık hizmetleri talebi ve artan nüfus oranları, sağlık sektörünün büyümesini bir hedeften çok bir zorunluluğa dönüştürmüştür. Sektörün büyümesi gerekliliğinin karşılanması için sağlık sektöründe yeni girişimlere ve girişimcilere ihtiyaç vardır. İnsanların girişimcilik faaliyetine dönük eğilimini etkileyen birçok unsur vardır. Bu unsurlar arasında, bireyin sahip olduğu sermaye çeşitleri de bulunmaktadır. Bu çalışmada, sağlık sektörü çalışanlarının sahip olduğu bireysel sosyal sermayenin girişimcilik eğilimine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Düzce ilinde görev yapan 426 sağlık çalışanından anket tekniği kullanılarak veriler toplanmıştır. Veriler kolayda örneklem tekniği ile elde edilmiştir. Elde edilen verilere frekans, faktör, korelasyon, regresyon ve farklılık analizleri uygulanmıştır. Korelasyon ve regresyon analizi sonuçlarına göre katılımcıların sahip olduğu sosyal sermayenin, bireylerin girişimcilik eğilimi üzerinde olumlu yönde etkisi bulunmaktadır. Bu etkiden dolayı sağlık sektörü çalışanlarının sahip olduğu sosyal sermayeyi geliştirme amaçlı çaba ve desteklerin, sağlık girişimciliğini olumlu yönde etkileyeceği söylenebilir. Sosyal sermayenin geliştirilebilmesi için bireylerin sosyal imkânlarının artırılması, sosyal yapılara üyeliklerinin desteklenmesi, daha fazla sosyal ağ ile etkileşim kurabilecekleri zeminler oluşturulması faydalı olacaktır. Sağlık çalışanlarının girişimcilik eğilimini olumlu veya olumsuz yönde etkileyen diğer unsurların (bireysel kaynaklar, çalışma şartları, toplumsal etki vb.) incelenmesi, sağlık sektöründe yeni girişimcilik faaliyetlerinin artırılmasında olumlu rol oynayabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimcilik Eğilimi, Sosyal Sermaye, Sağlık Çalışanları, Sağlık Sektörü

&

Abstract: One of the most important factors that determine the social and economic welfare level of societies is access to health services. Increasing demand for health services and increasing population rates have turned the growth of the health sector into an obligation rather than a goal. New initiatives and entrepreneurs are needed in the health sector to meet the growth requirement of the sector. There are many factors that affect people's tendency towards entrepreneurial activity. Among these elements, there are also the types of capital owned by the individual. This study aimed to examine the effect of individual social capital of health sector employees on their entrepreneurial tendency. Data were collected from 426 healthcare professionals working in Düzce province using the survey technique. The data was obtained using the convenience sampling technique. Frequency, factor, correlation, regression and differences analyzes were applied to the data obtained. According to the results of correlation and regression analysis, the social capital possessed by the participants has a positive effect on the entrepreneurship tendency of individuals. Due to this effect, it can be said that efforts and supports aimed at improving the social capital of healthcare professionals will positively affect healthcare entrepreneurship. In order to develop social capital, it would be beneficial to increase the social opportunities of individuals, support their membership in social structures, and create grounds where they can interact with more social networks. Examining other factors (individual resources, working conditions, social impact, etc.) that positively or negatively affect the entrepreneurial tendency of healthcare workers may play a positive role in increasing new entrepreneurial activities in the healthcare sector.

Keywords: Entrepreneurship, Entrepreneurial Tendency, Social Capital, Healthcare Professionals, Healthcare Sector

Atıf/Cite as: Terzibaş, A., Öcel, Y., Altunkaya, M. ve Ateş, Ş. (2024). Sağlık Çalışanlarının Sosyal Sermayesinin Girişimcilik Eğilimlerine Etkisi. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 20(2), 516- 538.

İntihal-Plagiarizm/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/pub/ijaws>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University, Since 2005 – Bolu

¹ Bu makale hazırlanma sürecinde, 9. Uluslararası EMI Girişimcilik ve Sosyal Bilimler Kongresinde (7-10 Kasım 2023, Taşkent / Özbekistan) bildiri olarak sunulmuştur.

² Öğr. Gör. Dr., Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Yeniçağa Yaşar Çelik MYO Pazarlama ve Dış Ticaret Bölümü, ayhan.terzibas@ibu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-9738-5917>

³ Doç. Dr. Düzce Üniversitesi İşletme Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü, yusufocel@düzce.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-4555-7035>

⁴ Yüksek Lisans Öğrencisi, Düzce Üniversitesi Sağlık Yönetimi Bölümü, mervealtunkaya@outlook.com, <https://orcid.org/0000-0001-6387-7457>

⁵ Yüksek Lisans Öğrencisi, Düzce Üniversitesi Sağlık Yönetimi Bölümü, ates.symanr@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-7480-0524>

1. Giriş

Toplumların sosyal ve ekonomik refah düzeyini belirleyen en önemli unsurlardan biri, sağlık hizmetlerine erişim imkânlarıdır (Tutar ve Kılınç, 2007). Bireylerin sağlık hizmetlerine erişim imkânları, yaşanan ülkenin sağlık sektörünün gelişmişliğine bağlıdır. Sağlık sektörü, tüm sektörleri doğrudan veya dolaylı olarak etkileyen, aynı zamanda tüm sektörlerden etkilenen güçlü ve etkili bir sektördür. Sağlık sektörünün, ulaşım ve konaklama hizmetleri ile birleşimi, son yıllarda sağlık turizmini yaygın bir uygulama haline getirmiş ve bu gelişme, insanların uluslararası hareketliliğini ciddi düzeyde arttırmıştır (Wong ve Hazley, 2020). Günümüzde yaşlı nüfus oranlarının artışı, değişen hayat standartları, turizm seçeneklerinin artışı, bilim, teknoloji ve yönetsel uygulamaların etkisi sağlık turizmini önemli bir endüstri haline getirmiştir (Garcia-Altes, 2005). Ayrıca, sağlık sektörünün hizmet ve ürünlerine olan talebin artmasının ulusal ekonomilerdeki ekonomik performansa olumlu katkı sağladığı belirtilmektedir (Jagrič vd., 2021). Sağlık sektörünün önemi ülkelerin gelişmişlik düzeyleriyle bağlantılıdır. Sektörün sağladığı faydalar özellikle kişi başına düşen gayri safi yurt içi hasılanın (GSYİH) daha düşük olduğu ülkelerde ümit vericidir. Bu ülkelerin sağlık sektöründeki değişiklikler ulusal ekonomideki istihdam üzerinde daha gelişmiş ülkelerdeki benzer değişikliklere göre daha büyük bir etkiye sahiptir (Jagrič vd., 2021). Bu şekilde gittikçe artan talebe konu olan sağlık sektörü ve artan nüfus oranları, sağlık sektörünün büyümesini bir hedeften çok bir zorunluluğa dönüştürmüştür. Sektörün büyümesi gerekliliğinin karşılanması için sağlık sektöründe yeni girişimlere ve girişimcilere ihtiyaç vardır.

Son zamanlarda, bilim dünyasında en dinamik alanlardan biri olarak girişimciliğe ilgi artmıştır. Günümüzde girişimciliğin, yönetim ve sosyal bilimler açısından en hayati, dinamik ve alakalı alanlardan biri olduğu bilinmektedir (Wiklund vd., 2011). Girişimcilik kavramını iktisat bilimi literatürüne kazandıran düşünür Richard Cantillon, “Essai sur la Nature du Commerce en Général” adlı eserde ekonomik kalkınmada girişimcinin rolünü de tanımlamıştır (Landström, 2002). Cantillon’a göre girişimci, ekonomik kalkınmada, tüketicilerle üreticiler arasında koordinatörlük görevini üstlenerek bu aktörler arasında bağın kurulmasını mümkün kılar (Grebel, Pyka ve Hanusch, 2003). Hisrich ve Peters (2001) girişimciliği, bir süreç olarak tanımlar. Bu süreçte girişimciler zaman ve emek harçayarak, mali, sosyal ve fiziksel risklere girer. Girişimciler, bu risklere, sorumluluklara ve harcamalara katıldığı süreç sonucunda bir değer ortaya çıkararak maddi kazanımlar elde etmeyi amaçlar (Hisrich ve Peters, 2001).

Girişimcilikle ilgili literatür, girişimci faaliyette bulunan kişilerin rastgele belirlenmediğini göstermektedir (Nicolau vd., 2008). Girişimcilik eğilimi yüksek olan bireylerin iş kurma olasılığının daha yüksek olduğu kabul edilmektedir. Lüthje ve Franke (2003) girişimcilik eğilimini, serbest meslek sahibi olma olanağı ve gelecekteki davranışsal eğilimler olarak tanımlamıştır. Bireylerin girişimcilik eğilimi, birçok değişkenden etkilenebilen bir olgudur. Önceki çalışmalar girişimcinin bireysel özelliklerinin, yaşadığı çevrenin, sahip olduklarının girişimcilik eğilimini etkileyeceğini ortaya koymaktadır (Yao vd., 2016). Dolayısıyla bireyin sahip olduğu sermaye çeşitleri de girişimcilik eğilimini etkilemektedir. Narayan ve Pritchett (1997) “sermayeyi” daha yüksek gelire veya daha iyi sonuçlara katkıda bulunan birikmiş şey olarak tanımlamaktadır. Sermaye teorilerinin geliştirildiği dönemlerde, girişimcilik alanında eser veren birçok düşünür, sermaye çeşitlerinin girişimcilik sürecindeki etkilerine dikkatlerini yönlendirmişlerdir (Bkz: Adler ve Kwon, 2002; Bourdieu, 1986; Brush, Carter, Greene, Hart ve Gatewood, 2002; Cooper, Gimeno-Gascon ve Woo, 1997; Cope, Jack ve Rose, 2007; Davidsson ve Honig, 2003; Gimeno Folta, Cooper ve Woo, 1997; Simon ve Hitt, 2003; Stringfellow ve Shaw, 2009). Girişimcilik sürecinde sermaye türlerini inceleyen düşünürlere göre mali sermaye, insan sermayesi ve sosyal sermaye, bireysel sermaye türlerinin en çok üzerinde durulan çeşitleridir (Sahasranamam ve Nandakumar, 2020).

Sosyal sermaye kavramına kaynak oluşturan temel düşünce, bireyin çevresinde bulunan kişi ve toplulukların bireye dönük sahip oldukları iyi niyetin kıymetli bir sermaye çeşidi oluşturabileceğidir. Bireyin çevresinin beslediği bu tür bir iyi niyet, bireyin ulaşabileceği bilgi, etki ve dayanışmadan ortaya çıkan kaynaklara erişimi kolaylaştırabilir (Adler ve Kwon, 2002).

İnsanlar için en kıymetli değer ve refah kaynağının sağlık olduğu düşünülmektedir. Ayrıca sağlık aynı zamanda ekonomik büyümenin de önemli bir belirleyicisidir (Lustig, 2004). Birçok çalışma sağlık harcamalarının ekonomik büyümeyi önemli ölçüde desteklediğini belirtmiştir (Tıraşoğlu ve Yıldırım, 2012). Ekonomik bakımdan gelişmiş ülkelerde sağlık sektörüne yapılan yatırım, sağlık için yapılan harcamalar ve sektörün istihdam ettiği işgücü miktarı, ülkelerin ekonomik performansında önemli rol oynamaktadır (Akyol ve Haykır, 2022). Jagrič ve diğerleri, (2021) çalışmalarında, sağlık sektörünün hizmet ve ürünlerine olan talebin artmasının ulusal ekonomilerdeki ekonomik performansa olumlu katkı sağladığını öne sürmüşlerdir. Dolayısıyla sağlık sektörü hem ekonomik hem de sosyal hayat üzerinde çok önemli etkileri bulunan bir sektördür. Sağlık sektöründe yeni girişimlerin hayata geçirilmesi kamu veya özel sektör eliyle yapılmaktadır. Özel sağlık girişimlerinin birçok çeşidinin kurulabilmesinde yalnızca sağlık sektörü çalışanları yetkilidir (Yıldırım ve Konca, 2018). Dolayısıyla sağlık çalışanlarının girişimcilik eğilimleri, sektörün büyümesinde kilit öneme sahiptir.

Bu makalede, sağlık çalışanlarının sosyal sermayesinin girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkisini incelemek amaçlanmıştır. Literatür tarandığında, bireylerin sahip olduğu sosyal sermaye ile girişimcilik süreçlerini inceleyen bazı çalışmalara rastlanabilmektedir. Doğrudan sosyal sermaye ile girişimcilik eğilimi ilişkisini veya bu kavramların birbirleri üzerindeki etkilerini inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Özellikle sağlık sektörü çalışanlarının girişimcilik eğiliminin ve farklı etkenlerin bu eğilim üzerindeki etkilerinin, alanda göz ardı edilmiş olduğu söylenebilir. Bu durumda girişimciliği tetikleyebilecek sosyal sermayenin incelenmesi hem girişimcilik hem de sağlık sektörü için önem arz etmektedir. Ayrıca elde edilecek bulguların sağlık sektörünün güçlendirilmesi yoluyla ekonomik ve sosyal faydalar sağlayabileceği düşünülmektedir.

2. Kavramsal Çerçeve

Bu bölümde sosyal sermaye ve girişimcilik eğilimi kavramlarının açıklandığı kısımlar ile beraber alanda yapılmış önemli çalışmaları içeren literatür taraması kısmı bulunmaktadır.

2.1. Sosyal Sermaye Kavramı

Sosyal sermaye “ağ içinde yer alan, ağ aracılığıyla erişilebilen ve ağdan türetilen gerçek ve potansiyel kaynakların toplamı” olarak tanımlanmaktadır (Nahapiet ve Ghoshal, 1998, s. 243). Başka bir tanımda sosyal sermaye, bireylerin ağlara veya daha geniş sosyal yapılara üyelikleri sayesinde kıt kaynaklara hakim olma kapasitesi olarak tanımlanmıştır (Portes, 1995, s. 12). Sosyal sermaye, yönetim düşünürleri tarafından, üye olma ile fayda ve kazanımlar elde edilebilen sosyal ağlar ve yapılar olarak da tanımlanmıştır (Payne vd., 2011). Lin’in (1999) tanımlamasında sosyal sermaye, bireylerin maddi ve diğer kazanımlar elde etmek için sosyal bağlantılarına yaptığı yatırım olarak değerlendirilmektedir. Gaag ve Webber’e (2008) göre sosyal sermaye, bir bireyin kişisel sosyal ağının üyelerinin sahip olduğu ve bu ilişkilerin geçmişinin bir sonucu olarak bireyin kullanımına sunulabilecek kaynakların toplamıdır. Coleman’a (1988) göre sosyal sermaye, aktörler arasında kurulmuş ilişkilerin yapısında bulunan bir sermaye türü olarak diğer türlerden farklıdır.

Sosyal sermaye çok boyutludur ve hem bireysel hem de örgütsel düzeyde ortaya çıkar (Nahapiet ve Ghoshal, 1998). Sosyal sermaye, odak noktasına göre içsel ve dışsal olarak değerlendirilen bir kavramdır. İçsel bir bakış açısının benimsendiği durumda araştırmacılar, bir sosyal yapının, örneğin bir topluluğun içindeki aktörler arasındaki ilişkilerin yapısı üzerinde dururlar. Buna karşılık, dışsal bir bakış açısı, merkezi bir aktörün diğerleriyle sürdürdüğü ilişkileri dikkate alır (Stringfellow ve Shaw, 2009). Sosyal sermaye ile işbirlikçi ağ yönetimi arasındaki bağlantıları anlamak için, sosyal sermayenin farklı biçimlerini anlamak gereklidir. Alandaki çalışmalar sosyal sermayeyi “birleştirici”, “bağlayıcı” ve “köprü kuran” olarak ayırmaktadır (Onyx ve Bullen, 2000). Bazı düşünürler, ilişkisel sosyal sermayeyi de, sosyal sermayenin çeşitlerinden biri olarak kabul eder (Coleman 1990; Field, 2006; Granovetter, 1985).

Woolcock (2001) sosyal sermayeyi üç boyutta sınıflandırmıştır. Bunlar bağlayıcı, köprü kuran ve birleştirici sosyal sermayedir. Birleştirici sosyal sermaye, benzer durumlarda hareket eden insanlar arasındaki güçlü bağlarla yakın ilişkiyi temsil eder. Birleştirici sosyal sermaye, demografik özellikler, tutumlar ve mevcut bilgi ve kaynaklar açısından yüksek düzeyde benzerlik ile karakterize edilen bir grup veya topluluk içindeki bağlantıları tanımlayan bir sosyal sermaye türüdür (Claridge, 2018). Köprü kuran sosyal sermaye, zayıf arkadaşlıklar, iş arkadaşları, iş ortakları ve tanıdıklar gibi insanlar arasındaki zayıf bağları temsil eder. Köprü kuran sosyal sermaye, heterojen bireyler veya gruplar arasındaki "zayıf" bağları temsil eder ve kişiyi yeni kaynaklara bağlar ve "ileriye gitmek" için gereklidir (Agnitsch vd., 2006). Son olarak bağlayıcı sosyal sermaye, farklı güç düzeylerinin bulunduğu topluluğun dışında bulunan, farklı durumlardaki insanlar tarafından kurulan hiyerarşik ilişkileri temsil eder (Salles vd., 2022). Bağlayıcı sosyal sermaye terimi, bireyleri veya ait oldukları toplulukları, ekonomik veya politik güce sahip kişi veya gruplara ulaşımı sağlayan bağları ifade eder (Sabatini, 2009).

Bireyler, günlük yaşamlarında diğer bireylerin yardımına ve bilgi birikimine gereksinim duyduğunda, sahip oldukları sosyal sermaye kaynaklarına başvurabilirler. İlişkisel sosyal sermaye çerçevesinde bireyler, yalnız başa çıkamayacakları durumlarda kendilerine yakın gördükleri bireylerin desteğinden faydalanıp durumun üstesinden gelebilirler. Örneğin birbirlerine kefil veya referans olarak üçüncü şahıslar ile olan ilişkilerinde de destek sağlarlar (Sözbilir, 2022). Davidsson ve Honig (2003) çalışmalarında, sosyal sermayenin yeni ortaya çıkan girişimciler için olduğu kadar başlangıç sürecinde ilerlemek için de güçlü bir tahmin edici olduğunu ve ilk satış veya kar gösterme gibi sonuçlar açısından sosyal sermayenin etkisi olduğunu saptamışlardır.

2.2. Girişimcilik Eğilimi

Girişimcilik hakkındaki çağdaş düşüncelerin çoğu, bireylerin karara varmalarını sağlayan bilişsel sürece odaklanmıştır. Girişimci davranış genellikle Schumpeterci girişimci kavramıyla bağlantılıdır. Girişimci davranışın iki temel unsuru vardır. Birincisi, bir fırsatı fark etme yeteneğidir. Girişimci davranışın ikinci unsuru, fırsatın değerlendirilmesi veya ticarileştirilmesini içerir. Birlikte ele alındığında girişimci davranışın özü, girişimci keşif ve yeni girişim oluşturmak üzere harekete geçmeyi içerir (Audretsch, 2012).

Bilim insanları bazı bireylerin girişimcilik faaliyetinde bulunurken neden diğerlerinin bulunmadığı sorusunu cevaplamak için bireyler arasındaki farklılıklara odaklanmışlardır (Stevenson ve Jarillo, 1990). Uzun süredir bilim insanları, yeni girişim oluşumunu tetikleyebilecek faktörleri açıklamak için girişimcilerin ve girişimci olmayanların özelliklerini değerlendirmeye çalışmaktadırlar (Mazzarol 2007). Girişimcilik faaliyetine yönelmede önemli bir yordayıcı olarak girişimcilik eğiliminden bahseden ilk çalışma Bird (1988) tarafından yapılmıştır. Sosyal psikoloji alanında eğilim, davranışın yordayıcısı olarak kabul edilmektedir (Yao vd., 2016). Girişimcilik eğilimi, en basit tanımıyla, kişilerin veya kuruluşların yeni girişimcilik faaliyetinde bulunma konusundaki istek ve kararlılıklarının düzeyi olarak tanımlanabilir. Bird'e (1988) göre girişimcilik eğilimi, bireyin tecrübesini, kaynaklarını, odağını ve faaliyetlerini belirlenmiş amaçlara veya başarıya güdüleyen bir ruh halidir. Liñán ve Fayolle (2015), girişimcilik eğiliminin bir kişinin yeni bir iş kurma, yeni iş konseptini geliştirme, mevcut işletmeye yeni değer katma zihniyetinden bahsettiğini öne sürmüştür. Bireyin girişimcilik eğilimi, yeni kurulan işletmeler için oldukça önemlidir ve işletmenin başarısını ve büyümesini olumlu yönde etkilemektedir (Polas vd., 2019).

Bir tür zihinsel durum olarak girişimcilik eğilimini etkileyen faktörler karmaşıktır ve birçok bilim insanı girişimcilik eğiliminin oluşum mekanizmasını farklı görüşlerle araştırmıştır. Şu ana kadar mevcut araştırmalar ağırlıklı olarak bireysel girişimcilik eğiliminin oluşumunu etkileyen kişilik özellikleri, girişimcilik tutumu, bireysel geçmiş, girişimcilik öz yeterliliği gibi psikolojik ve girişimcilik ortamı gibi çevresel faktörleri analiz etmiştir (Yao vd., 2016). Girişimcilik eğilimine ilişkin literatür, girişimcilerin karakteristiği olan kişilik özelliklerini dikkate alarak, girişimci davranma eğilimi olan bireyleri tanımlama odaklanmaktadır (Dada vd., 2015). Girişimcilik literatüründe bireyin girişimcilik eğilimini etkileyen kişilik özellikleri olarak en sık bahsedilen kavramlar başarı ihtiyacı, özerklik ihtiyacı, risk eğilimi, kontrol odağı,

belirsizliğe tolerans, yenilikçilik ve güvendir (Tajeddini ve Mueller, 2009). Teorik çalışmalar girişimci kişilik özelliklerinin, farklı düzeylerde olsa da ekonomik, sosyolojik ve psikolojik faktörlerin her birinden etkilendiği konusunda hemfikirlerdir (Erkoç ve Kert, 2013).

Girişimcilik eğilimi de girişimci kişilik özellikleri de doğuştan ve genetik yapıdan var olabilir ancak dış faktörlerin etkisiyle değişip şekillenebilir. Hisrich ve Peters (1995) bireylerin girişimci olmasında etkili olan faktörlerin, eğitim, yaş, aile, iş deneyimi, kişisel özellikler, beceriler, örnek alınan rol modeller ve aile olduğunu belirtmiştir. Girişimcilik eğilimi, girişimci kişilik özelliklerinden, iş tecrübesinden, diğer deneyimlerinden ve aile, kültür, eğitim ortamı, ekonomik, sosyal ve hukuki çevre gibi yaşadıkları ortamın çevresel faktörlerinden etkilenecek şekilde şekillenen bir olgudur (Uğur ve Devcar, 2018).

2.3. Literatür Taraması

Alanda yapılmış çalışmaların taranması ve incelenmesi, literatüre yeni katkılarda bulunacak ve literatüre yeni sonuç ve öneriler katacak çalışmaların yapılabilmesi için önemlidir (Bornmann ve Mutz, 2015). Caird (1991) meslek gruplarında girişimci eğilimini test etmek amacıyla bir çalışma yürütmüştür. Girişimcilik eğilimi testinin uygulanması sonucunda yöneticilerin girişimcilik eğiliminin diğer meslek gruplarına, yani öğretmenlere, hemşirelere, memurlara, stajyer memurlara, okutmanlara ve eğitimcilere göre önemli ölçüde daha yüksek olduğunu saptamıştır.

Cromie ve diğerleri, (1992) araştırmalarında, belirli biyografik, aile, kişilik ve kariyer değişkenleri ile yöneticilerin kendi iş girişimlerini geliştirme olasılıkları arasındaki ilişkileri incelemiştir. 194 yönetici tarafından doldurulan anketlerin analizine dayanan sonuçlar, bir işletmenin kendisinin veya ebeveynlerinin mülkiyetinde olmasının ve aile girişimcilik geçmişi, yöneticileri iş kurmaya yatkın hale getirdiğini ortaya koymaktadır.

De Carolis ve Saporito, (2006) çalışmalarında, sosyal bilişsel teoriden yola çıkarak, girişimci davranışın ortamların (yani sosyal ağların) etkileşiminin ve girişimcilerdeki belirli bilişsel önyargıların bir sonucu olduğunu öne süren bir model geliştirmişlerdir. Modelde, girişimcilik fırsatlarının değerlendirilmesinde sosyal sermaye ve bilişin önemli olduğunu öne sürmüşlerdir.

Nicolaou ve diğerleri, (2008) yürüttükleri araştırma sonucunda, genetik faktörlerin ve aile girişimcilik geçmişi girişimci olma eğilimini etkilediğini saptamışlardır. Benzer şekilde Georgescu ve Herman (2020), araştırmalarının bulgularına dayanarak girişimci bir aile geçmişine sahip öğrencilerin, böyle bir geçmişi olmayanlara göre daha yüksek bir girişimcilik eğilimine sahip olduklarını ileri sürmüştür.

Díaz-García ve Jiménez-Moreno'nun (2010) girişimcilik niyetinde cinsiyetin rolüne odaklandığı çalışmanın bulgularına göre erkeklerin bir firma kurma konusundaki kararlılıklarından çok girişimciliği düşünme olasılıkları kadınlara göre daha yüksek düzeydedir.

Şeşen ve Basım (2012) araştırmalarında, demografik faktörlerin ve kişiliğin girişimcilik niyetine etkisini incelemişlerdir. Sonuç olarak, erkek öğrencilerin girişimcilik niyetlerinin kadınlardan, geliri yüksek olan öğrencilerin girişimcilik niyetlerinin düşük olanlardan, iş deneyimi olan öğrencilerin eğilimlerinin olmayanlardan daha yüksek düzeyde olduğunu saptamışlardır. Ayrıca kontrol odağı ve öz yeterlilik özelliklerinin girişimcilik niyetlerini pozitif yönde etkilediğini belirtmişlerdir.

Bozkurt ve Erdurur (2013) araştırmalarında, girişimci kişilik özelliklerinden, başarı ihtiyacı duyma, yenilikçi olma, kontrol odağı, risk alma eğilimi ve belirsizliğe toleransın bireylerin girişimcilik eğilimine etkisi olduğunu saptamıştır. Ayrıca, bu değişkenler arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptadıklarını belirtmişlerdir.

Bastie' ve diğerleri, (2013) bireylerin girişimciliğe giriş modunda finansal ve sosyal sermayenin rolünü incelediği çalışmanın sonuçlarına göre bireyin sosyal sermayesi, girişimciliğe giriş modunu etkilemektedir.

Yao, Wu ve Long (2016) yaptıkları araştırma sonucunda, üniversite öğrencilerinin algıladıkları sosyal çevre ve ekonomik çevrenin girişimcilik eğilimleri üzerinde olumlu etkisi olduğunu tespit etmişlerdir.

Göktaş ve Kazaferoğlu (2018), girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin kişilik özellikleriyle girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada dışadönüklük, deneyime açıklık, uyumluluk, öz disiplin kişilik özellikleri girişimcilik eğilimine pozitif yönde etki ederken nevrotiklik özelliğinin girişimcilik eğilimine negatif etki ettiği gözlemlenmiştir.

İspir ve diğerleri, (2019) hemşirelik öğrencilerinin kişilik özellikleri ve girişimcilik eğilimlerinin kariyer uyum yeteneği ile ilişkisini ortaya koymak amacıyla yaptığı çalışmanın sonucunda, girişimcilik eğilimi ile kariyer uyumluluğu arasında da pozitif bir ilişki olduğunu saptamışlardır.

Boz ve diğerleri, (2020) girişimcilik eğilimi ve alt faktörlerinin iş performansı üzerindeki etkisini incelemek amacıyla yürüttükleri araştırmanın sonucunda girişimcilik eğiliminin iş performansı üzerinde pozitif yönde anlamlı etkiye sahip olduğunu saptamışlardır.

Sahasranamama ve Nandakumar, (2020) Küresel Girişimcilik Monitörü (GEM) verilerini kullanarak, bireysel sermayenin her üç biçiminin de (finansal, beşeri ve sosyal sermaye) sosyal girişimciliğe giriş için önemli olduğunu saptamışlardır.

Olmo García ve Crecente Romero, (2021) İspanyol serbest meslek sahibi çalışanların sosyodemografik profilini ve onların serbest meslek sahibi olma kararını etkileyen ekonomik ve kurumsal çevredeki faktörleri araştırmışlardır. Bulgulara göre, girişimcilik için olumlu faktörlerin, girişimcilik deneyimi, bireyin girişimci olmak istediği sektör, profesyonelin yaşı, cinsiyeti, medeni durumu ve eğitimi tamamladığı maksimum yaş olduğu sonucuna varmışlardır.

Zelekha ve Kavé (2022) çalışmalarında, girişimciliği etkileyen psikolojik özellikleri dikkate alarak kişinin girişimcilik eğiliminin yaşla birlikte azalıp azalmadığını, bu azalmanın en yaşlı nüfusta hızlanıp hızlanmadığını ve girişimciliğe yönelme eğiliminin istikrarlı olup olmadığını incelemiştir. Çalışmaları sonucunda yaşın girişimci faaliyetlere katılma eğiliminin azalmasıyla ilişkili olduğunu saptamışlardır. Ayrıca sonuçlar, daha önce girişimcilik eğilimleriyle ilişkilendirilen özelliklerin çoğunun, özellikle deneyime açıklık ve dışadönüklüğün, yaşla birlikte değişmeden kaldığını ve girişimcilik eğiliminin zaman içinde istikrarını koruduğunu vurgulamıştır.

3. Yöntem

Bu bölümde, araştırmanın amacı, problemi, sınırlılıkları, araştırmada kullanılan yöntem, araştırmanın evreni, örnekleme, veri toplama araçları ve hipotezleri kısımları yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Amacı

Bireylerin sağlık hizmetlerine erişim imkânları, yaşanan ülkenin sağlık sektörünün gelişmişliğine bağlıdır. Ayrıca, sağlık sektörünün hizmet ve ürünlerine olan talebin artması, ulusal ekonomilerdeki ekonomik performansa olumlu katkı sağlamaktadır (Jagrič vd., 2021). Hem toplum sağlığına etkileri hem de ekonomiye olumlu etkileri, sağlık sektörünün önemini artmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla sağlık sektörünün büyümesi bir hedeften çok bir zorunluluğa dönüştürmüştür. Sektörün büyümesi için sağlık sektöründe yeni girişimlere ve girişimcilere ihtiyaç vardır.

Bu çalışmada, sağlık çalışanlarının girişimcilik eğilimini etkileyen unsurlardan sosyal sermaye üzerinde durulmuş ve sağlık çalışanlarının sahip olduğu sosyal sermayenin girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

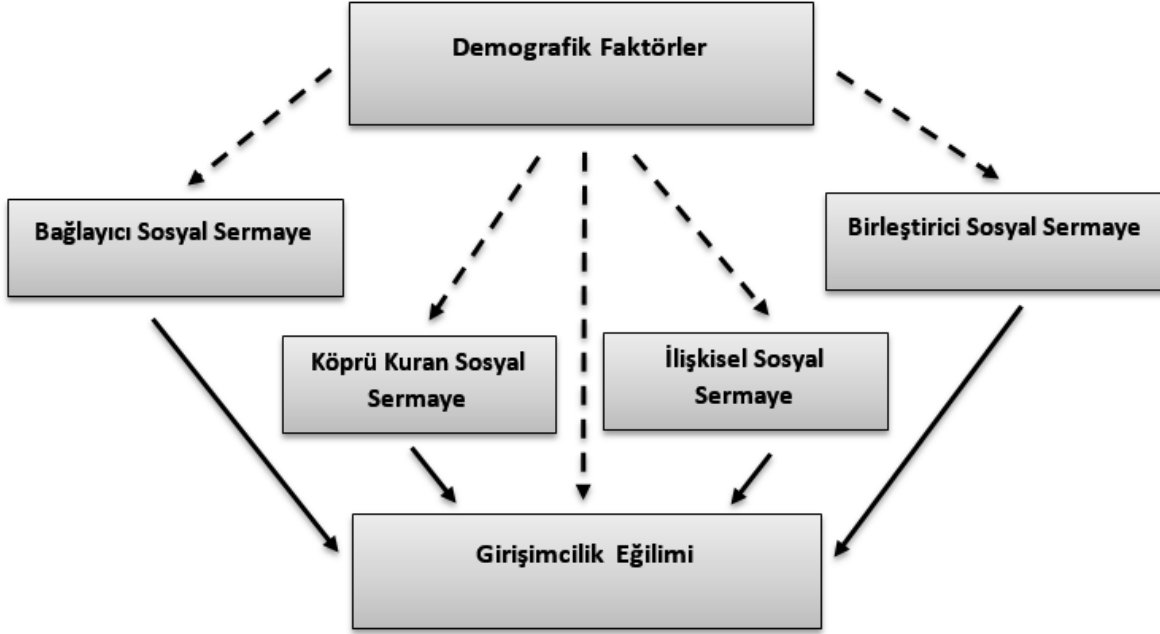
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırma evrenini belirlemek için ana kütleyi temsil edebilecek büyüklüğe sahip bölgeler incelenmiş zaman, çaba ve maliyet sınırlılığı nedeniyle Düzce ilindeki sağlık sektörü çalışanları araştırma evreni olarak seçilmiştir. Düzce ilinde 2023 yılı itibarıyla 3070 sağlık çalışanı bulunmaktadır. Düzce ili olarak belirlenen araştırma evreninde örneklem büyüklüğü için %95 güvenilirlik sınırını sağlayacak sayının en az 384 olması gerektiği hesaplanmıştır (Akbulut, 2021). Hazırlanan anketler istenen örneklem büyüklüğüne

ulaşmak amacıyla 3070 sağlık çalışanından yaklaşık 1500'üne kolayda örneklem yöntemi kullanılarak dijital araçlar ile (çevrimiçi) ulaştırılmış ve 426 adet geri dönüş alınmıştır.

3.3. Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri

Bu çalışmanın temel amacı Sağlık çalışanlarının sosyal sermayesinin girişimcilik eğilimleri üzerine etkisini incelemektir. Bu amaç kapsamında en uygun yöntemin nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel (korelasyonel) araştırma deseni olduğu düşünülmüştür. İlişkisel tarama modeli “değişkenler arası ilişkileri anlamaya yönelik keşfedici korelasyonel araştırma ya da bir veya daha çok bağımsız değişkene dayalı olarak bağımlı değişkendeki değişimleri açıklamaya yönelik yordayıcı korelasyonel araştırmalardır (Büyüköztürk vd., 2018, s. 17). Araştırma modeli Şekil 1’de gösterilmektedir.

Şekil 1. Araştırma Modeli

Literatür taraması incelendiğinde sağlık çalışanlarının sosyal sermayesinin girişimcilik eğilimini etkileyebileceği öngörülebilir. Ayrıca hem sosyal sermayenin hem de girişimcilik eğiliminin demografik faktörlere göre farklılık gösterebileceği söylenebilir. Bu kapsamda oluşturan temel ve alt hipotezler aşağıda belirtilmiştir.

Temel hipotez H1: Sağlık çalışanlarının sosyal sermayesi, girişimcilik eğilimini etkilemektedir.

H1a: Sağlık çalışanlarının birleştirici sosyal sermayesi, girişimcilik eğilimini etkilemektedir.

H1b: Sağlık çalışanlarının köprü kuran sosyal sermayesi, girişimcilik eğilimini etkilemektedir.

H1c: Sağlık çalışanlarının bağlayıcı sosyal sermayesi, girişimcilik eğilimini etkilemektedir.

H1d: Sağlık çalışanlarının ilişkisel sosyal sermayesi, girişimcilik eğilimini etkilemektedir.

Temel hipotez H2: Sağlık çalışanlarının sahip olduğu demografik özellikler ile sosyal sermaye algıları arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır.

H2a: Sağlık çalışanlarının sahip olduğu demografik özellikler ile birleştirici sosyal sermaye algıları arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır.

H2b: Sağlık çalışanlarının sahip olduğu demografik özellikler ile köprü kuran sosyal sermaye algıları arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır.

H2c: Sağlık çalışanlarının sahip olduğu demografik özellikler ile bağlayıcı sosyal sermaye algıları arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır.

H2d: Sağlık çalışanlarının sahip olduğu demografik özellikler ile ilişkisel sosyal sermaye algıları arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır.

Temel hipotez H3: Sağlık çalışanlarının sahip olduğu demografik özellikler ile girişimcilik eğilimi algıları arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır.

3.4. Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları ve Yöntemi

Araştırma kapsamında veri toplamak için sosyal sermaye ve girişimcilik eğilimi ölçekleri araştırılmış, araştırmaya en uygun olduğu düşünülen ölçekler bulunarak anket formu hazırlanmıştır. Sosyal sermayeyi ölçmek için, 15 ifadeden oluşan, Safran (2020) tarafından geliştirilmiş ölçek izin alınarak kullanılmıştır. Girişimcilik eğilimini ölçmek için Linan ve Chen'in (2009) geliştirdiği ve Şeşen ve Basım'ın (2012) Türkçe'ye uyarladığı altı soruluk "Girişimcilik Niyeti" ölçeği izin alınarak kullanılmıştır. Demografik bilgileri elde etmek amacıyla anket formuna sorular eklenmiştir. Anketlerin uygulanmasından önce Düzce Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulundan gerekli izin alınmıştır (Karar sayısı 2023/142, Karar tarihi 27.04.2023).

Araştırma kapsamında veri toplamak için hazırlanmış olan anketler dijital araçlar vasıtasıyla Düzce ilinde görev yapan 3070 sağlık çalışanından yaklaşık 1500'üne ulaştırılabilmektedir. Geri dönüş yapılan anketlerden eksik, hatalı vb. çıkarıldıktan sonra 426 adet kullanılabilir anket analizlere dâhil edilmiştir. Verilerin analizinde SPSS paket programı kullanılmıştır. Anketler 01.05.2023-20.06.2023 tarih aralığında dijital araçlar kullanılarak olarak toplanmıştır.

4. Bulgular ve Yorumlar

Çalışmanın amaçları doğrultusunda verilerin analizi yapılmış ve analizler sonucunda elde edilen bulgular tablolarda sunulmuştur. Tablolarda sunulan bulgulara ait veriler açıklanarak hipotezler değerlendirilmiş ve diğer sonuçların anlatımı yapılmıştır.

4.1. Demografik Bulgular

Katılımcıların demografik bilgilerine ait frekans analizi sonuçları Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1. Demografik özelliklere ilişkin bulgular

Demografik Bilgiler	n	%	Demografik Bilgiler	n	%	
Cinsiyet	Erkek	272	63,8	Yönetici	10	2,3
	Kadın	154	36,2	Doktor	58	13,6
Yaş	18-29	170	39,9	Hemşire	101	23,7
	30-39	136	31,9	Hemşire Yardımcısı	15	3,5
	40-49	98	23,0	Ebe	42	9,9
	50 ve üzeri	22	5,2	Eczacı	7	1,6
				Diyetisyen	7	1,6
Medeni durum	Evli	252	59,2	Fizyoterapist	6	1,4
	Bekar	174	40,8	Tekniker	23	5,4
Eğitim	Lise ve altı	73	17,1	Teknisyen	9	2,1
	Önlisans	100	23,5	Tıbbi Sekreter	63	14,8
	Lisans	235	55,2	Büro Personeli	28	6,6
	Lisansüstü	18	4,2			

Gelir	15000 TL ve altı	194	45,5	Destek Personeli	34	8,0
	15001-30000 TL arası	165	38,7	Diğer	23	5,4
	30001 TL ve üzeri	67	15,7			

Tablo 1 incelendiğinde geri dönüş yapan katılımcıların yaklaşık %64'ü erkek, %36'sı kadın sağlık çalışanlarından oluştuğu görülmektedir. Bu popülasyonun yaklaşık %59'u evli %41'i bekâr bireylerden oluşmuştur. Katılımcılardan 170'i 18-29 yaş arası, 136'sı 30-39 yaş arası, 98'i 40-49 yaş arası, 22'si 50 yaş üzerindedir. Anketi 6 fizyoterapist, 7 diyetisyen, 7 eczacı, 9 teknisyen, 10 yönetici, 15 hemşire yardımcısı, 23 diğer hizmet çalışanı, 23 tekniker, 28 büro personeli, 34 destek personeli, 42 ebe, 58 hekim, 63 tıbbi sekreter ve 101 hemşire cevaplandırmıştır. Anketin uygulandığı 01.05.2023-20.06.2023 tarih aralığında (Net Asgari Ücret: 8.506,80 TL) atmış yedi kişi 30.001 TL ve üzeri, yüz atmış beş kişi 15.001-30.000 TL aralığında ve yüz doksan dört kişi 15.000 TL'den az gelire sahip olduğunu belirtmiştir.

4.2. Faktör Analizleri

Çalışmanın değişkenleri arasındaki ilişkileri tespit etmek için öncelikle açıklayıcı faktör analizi yapılması gerekmektedir.

4.2.1. Açıklayıcı Faktör Analizi (Sosyal Sermaye)

Sosyal sermaye ve girişimcilik eğilimine yönelik yapılan açıklayıcı faktör analizi bulguları aşağıda gösterilmektedir.

Tablo 2. Sosyal Sermaye Açıklayıcı Faktör Analizi Bulguları

Boyutlar	İfadeler	Faktör Yükleri	Özdeğer	Açıklanan Varyans	Cronbach' Alpha
Birleştirici Sosyal Sermaye	Aile ve akrabalarım sayesinde geniş bir sosyal çevreye sahibim.	,796	6,563	43,753	,893
	Kamu kurumları ve siyaset camiasında önemli tanıdıklarım var.	,751			
	İş açısından önemli kişilerle iyi bir iletişime sahibim.	,737			
	Sahip olduğum sosyal çevre sayesinde pek çok sorunumu kolayca çözebiliyorum.	,715			
	Çalıştığım yerlerde kritik bilgiler sağlayabilecek kişilerle aram iyidir.	,686			
	Sivil toplum kuruluşlarındaki faaliyetlerim sayesinde geniş bir sosyal çevreye,630 sahibim.	,630			
	Çalıştığım sektörde geniş bir çevrem (tedarikçiler, proje ortakları, müşteriler) var.	,524			
Köprü Sosyal Sermaye	Medya ve kültür/sanat dünyasından ünlü tanıdıklarım var.	,881	1,538	10,250	,804
	Yurt dışında önemli bağlantılara sahibim.	,838			
	İş dünyasında önemli tanıdıklarım var.	,627			
Bağlayıcı Sosyal Sermaye	Yeni iş ilişkileri kurmak ve mevcut olanları sürdürmek için çaba ve zaman sarf,810 ederim.	,810	1,092	7,277	,686
	Üniversite çalışanları ve akademisyenlerle iyi ilişkilere sahibim.	,485			
	İnternet ve sosyal medyadaki bağlantılarımı etkili kullanıyorum.	,483			
İlişkisel Sosyal Sermaye	Mahalledeki esnaf ve komşularım ile iyi ilişkilerim var.	,811	1,006	6,708	,562
	İhtiyacım olduğunda yakın arkadaşlarımdan yardımcı olacağına güvenim tam.	,764			

Değerlendirme kriterleri

KMO: 0,902 p: 0,000 Bartlett's Test: 3166,241 Rotation Method: Varimax

Extraction Method: Principal Components Açıklanan Varyans Toplamı: 67,989

Cronbach's Alpha: 0,903

Sosyal sermaye ölçeğinde on beş ifade test edilmiştir. Altınışik ve diğerleri, (2010) belirttiği üzere Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değerinin 0.5-1.0 arasında olması örneklemin yeterli bulunması için kabul edilebilir aralıktır. Faktör analizi bulgularına göre hem KMO değeri (0,902) hem de Barlett testinin sonuç değeri ($p<0,000$) yeterli düzeydedir. Kılıç (2016), ölçek güvenilirliği için Cronbach's Alpha'nın 0,7 değerinden yüksek bulunduğu durumların iyi bir değer olarak kabul edilebileceğini belirtmiştir. Sosyal sermaye için yapılan analiz sonucunda ölçek güvenilirliğinin (Cronbach's Alpha, 0,903) iyi bir düzeyde olduğu saptanmıştır. Sosyal sermaye ölçeği on beş sorudan oluşmaktadır. Faktör analizi sonucunda bu on beş ifade dört faktör altında gruplanmıştır. Sosyal sermaye ölçeğinin dört faktörü, bağlayıcı, birleştirici, köprü kuran ve ilişkisel sosyal sermaye şeklinde adlandırılmıştır. Analiz bulgularına göre açıklanan varyans %67,989'dir. Bu oran dört faktör ile sosyal sermayenin açıklanmasının kabul edilebilecek düzeyde olduğunu yansıtmaktadır.

4.2.2. Açıklayıcı Faktör Analizi (Girişimcilik Eğilimi)

Çalışmanın bir diğer değişkeni olan girişimcilik eğilimi açıklayıcı faktör analizi bulguları Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 3. Girişimcilik Eğilimi Faktör Analizi Bulguları

Boyutlar	İfadeler	Faktör Yükleri	Özdeğer	Açıklanan Varyans	Cronbach' Alpha
Girişimcilik Eğilimi	Bir gün kendi işimi kurma konusunda ciddi niyetlerim var.	,945	5,233	87,219	,971
	Gelecekte bir iş kurma konusunda kararlıyım.	,943			
	Kendi işimi kurmak ve sürdürmek için her türlü çabayı göstereceğim.	,943			
	Ciddi anlamda kendi işimi kurmayı düşünüyorum.	,941			
	Bir girişimci olarak her şeyi yapmaya hazırım.	,922			
	Profesyonel olarak hedefim bir girişimci olmaktır.	,909			

Değerlendirme kriterleri

KMO: 0,917   p: 0,000   Bartlett's Test: 3444,451   Rotation Method: Varimax

Extraction Method: Principal Components

Faktör analizi sonuçlarına göre KMO değeri (0,917) ve Barlett testi sonucu ($p<0,000$) yeterli düzeydedir. Bu bulguya göre örneklemin büyüklüğü araştırma için yeterli olduğu söylenebilir. Girişimcilik eğilimini ölçmek için kullanılan ölçek altı soru ile oluşturulmuştur. Faktör analizi bulgularına göre toplam açıklanan varyans %87,219 çıkmıştır. Bu sonuca göre girişimcilik eğiliminin açıklanması için kullanılan ifadelerin temsil gücü yeterli düzeydedir.

4.3. Korelasyon analizi bulguları

Çalışmanın değişkenleri olan sosyal sermaye ve girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkiyi incelemek için korelasyon analizi yapılmıştır. Yapılan korelasyon analizi bulguları Tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 4. Sosyal Sermaye ve Girişimcilik Eğilimi

Boyutlar	1	2	3	4	5
1. Birleştirici Sosyal Sermaye	1	,604**	,668**	,374**	,137**
2. Köprü Kuran Sosyal Sermaye		1	,483**	,156**	,293**
3. Bağlayıcı Sosyal Sermaye			1	,322**	,259**
4. İlişkisel Sosyal Sermaye				1	,129**
5. Girişimcilik Eğilimi					1

**Korelasyon 0,01 düzeyinde anlamlıdır.

Korelasyon katsayısının, 0,70-1,00 arasında olması yüksek; 0,70-0,30 arasında olması orta; 0,30-0,00 arasında olması ise düşük düzeyde ilişki olarak tanımlanabilir (Büyüköztürk, 2014, s. 32). Yapılan analiz sonucunda ilişki sosyal sermaye ile girişimcilik eğilimi arasında düşük düzeyde pozitif (0,129) bir ilişki bulunmaktadır. Birleştirici sosyal sermaye ile girişimcilik eğilimi arasında düşük düzeyde pozitif (0,137) bir ilişki bulunmaktadır. Bağlayıcı sosyal sermaye ile girişimcilik eğilimi arasında düşük düzeyde pozitif (0,259) bir ilişki bulunmaktadır. Köprü kuran sosyal sermaye ile girişimcilik eğilimi arasında düşük düzeyde pozitif (0,293) bir ilişki bulunmaktadır.

4.4. Regresyon analizi bulguları

Sağlık çalışanlarının sosyal sermayesinin girişimcilik eğilimleri üzerine etkisini test etmek için çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Yapılan analiz bulguları Tablo 5'te gösterilmektedir.

Tablo 5. Çoklu Regresyon Analizi Bulguları

Bağımlı Değişken: Girişimcilik Eğilimi										
Bağımsız Değişken(ler)	β Katsayısı	Standartlaştırılmış β Katsayısı	t	p	R	R ²	F	p	Tolerans	VIF
(Sabit)	1,467		6,516	,000						
Birleştirici Sosyal Sermaye	-,306	-,250	-3,577	,000					,422	2,370
Köprü Kuran Sosyal Sermaye	,407	,310	5,360	,000	,364	,133	16,080	,000	,616	1,624
Bağlayıcı Sosyal Sermaye	,282	,246	3,968	,000					,536	1,867
İlişkisel Sosyal Sermaye	,116	,095	1,919	,056					,841	1,189
Durbin Watson: 1,575		Method: Enter								

Regresyon analizi çıktılarına göre (R=0.364, R²=0.133) sosyal sermaye ile girişimcilik arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin varlığından söz edilebilir. Tablo 5'teki p değeri 0.05'ten küçük (0.000) çıkmıştır. Bu bulgu sonucu oluşturulan regresyon modelinin, istatistiksel olarak anlamlı bir model olduğunu söylemek doğru olacaktır. Bu sonuca göre sosyal sermaye, girişimcilik eğiliminin anlamlı bir tahmin edicisidir. Bu doğrultuda "H1: Sağlık çalışanlarının sosyal sermayesi, girişimcilik eğilimini etkilemektedir" kabul edilmiştir.

Tabloda görüldüğü üzere sosyal sermayenin alt boyutlarına ait p değerleri 0.05'ten küçük çıkmıştır. Bu bulguya göre, sosyal sermayenin alt boyutlarını ve girişimcilik eğilimini içeren regresyon modeli istatistiksel olarak anlamlıdır. Girişimcilik eğiliminin (Sabit Değişken) β katsayısı 1.467 bulunmuştur. Bu rakamsal değer, sosyal sermaye ve alt boyutları 0 olduğunda girişimcilik eğiliminin alacağı ortalama sabit değeri göstermektedir.

Tablo 5'te sosyal sermayenin alt boyutlarının regresyon eğimi (β) katsayıları verilmiştir. Birleştirici sosyal sermaye β değeri 0,306 çıkmıştır. Bu değer, birleştirici sosyal sermayedeki 1 birimlik artış, girişimcilik eğiliminde 0,306 (%30) birimlik bir artışa neden olacağını belirtmektedir. Bu bulguya dayanarak H_{1a} "Sağlık çalışanlarının birleştirici sosyal sermayesi, girişimcilik eğilimini etkilemektedir" hipotezi kabul edilmiştir.

Köprü kuran sosyal sermaye β değeri 0,407 çıkmıştır. Bu değer, köprü kuran sosyal sermayedeki 1 birimlik artış, girişimcilik eğiliminde 0,407 (%41) birimlik bir artışa neden olacağını belirtmektedir. H_{1b} "Sağlık çalışanlarının köprü kuran sosyal sermayesi, girişimcilik eğilimini etkilemektedir" hipotezi kabul edilmiştir.

Bağlayıcı sosyal sermaye β değeri 0,282 çıkmıştır. Bu değer bağlayıcı sosyal sermayedeki 1 birimlik artışın, girişimcilik eğiliminde 0,282 (%28) birimlik bir artışa neden olacağını belirtmektedir. Bu doğrultuda H_{1c} "Sağlık çalışanlarının bağlayıcı sosyal sermayesi, girişimcilik eğilimini etkilemektedir" hipotezi kabul edilmiştir.

İlişkisel sosyal sermaye β değeri 0,116 çıkmıştır. Bu değer ilişkisel sosyal sermayedeki 1 birimlik artış, girişimcilik eğiliminde 0,116 (%11,6) birimlik bir artışa neden olacağını belirtmektedir. Bu bulgu ile H_{1d} "Sağlık çalışanlarının ilişkisel sosyal sermayesi, girişimcilik eğilimini etkilemektedir" hipotezi kabul edilmiştir.

4.5. Farklılık Analizi Bulguları

Çalışmada katılımcıların demografik özellikleri ile sosyal sermaye ve girişimcilik eğilimi algılarına yönelik farklılık analiz yapılmıştır. Demografik gruplar arasındaki farklılıkları ölçmeye yönelik normal dağılım sergileyen veriler için parametrik testler olan t-testi ve ANOVA sıklıkla kullanılan yöntemler arasındadır. İki grup arasındaki farklılıkları ölçmek için genel olarak t-testi, ikiden fazla gruplar arasındaki farklılıkları ölçmek için genel olarak ANOVA yöntemi kullanılır (Altunışık vd., 2010). Analiz bulguları Tablo 6'da gösterilmektedir.

Tablo 6. t-testi bulguları

Faktörler	Demografik Özellikler	N	$\bar{x}$	Sd	t	p	Anlamlı Farklılık
Birleştirici Sosyal Sermaye	Kadın	272	2,58	,81485	-3,226	,002*	Kadın-Erkek
	Erkek	154	2,86	,92256	-3,117		
Köprü Kuran Sosyal Sermaye	Kadın	272	1,79	,72808	-3,988	,000*	Kadın-Erkek
	Erkek	154	2,11	,89745	-3,766		
Bağlayıcı Sosyal Sermaye	Kadın	272	2,76	,88983	-2,532	0,12*	Kadın-Erkek
	Erkek	154	2,99	,96788	-2,474		
Girişimcilik Eğilimi	Kadın	272	2,50	1,04937	-3,433	,001*	Kadın-Erkek
	Erkek	154	2,86	1,03815	-3,444		
Bağlayıcı Sosyal Sermaye	Evli	252	2,73	,86465	-3,140	,002*	Evli-Bekâr
	Bekâr	174	3,01	,98372	-3,067		
Girişimcilik Eğilimi	Evli	252	2,49	1,03424	-3,309	,001*	Evli-Bekâr
	Bekâr	174	2,83	1,06365	-3,292		
Birleştirici Sosyal Sermaye	Kamu	267	2,77	,85233	2,776	,006*	Kamu-Özel
	Özel	159	2,53	,86736	2,763		
Köprü Kuran Sosyal Sermaye	Kamu	267	1,84	,79278	-2,431	,015*	Kamu-Özel
	Özel	159	2,03	,81873	-2,411		
İlişkisel Sosyal Sermaye	Kamu	267	3,59	,94193	2,290	,015*	Kamu-Özel
	Özel	159	3,39	,72121	2,447		
Girişimcilik Eğilimi	Kamu	267	2,49	1,10067	-3,378	,001*	Kamu-Özel
	Özel	159	2,85	,94623	-3,509		

*Gruplar arası farklılık 0,005 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 6 incelendiğinde, sağlık çalışanlarının birleştirici sosyal sermayesi, köprü kuran sosyal sermayesi, bağlayıcı sosyal sermayesi ve girişimcilik eğilimi, cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir. Erkek sağlık çalışanlarının sosyal sermaye boyutlarından birleştirici sosyal sermaye ($\bar{x}=2,86$), köprü kuran sosyal sermaye ($\bar{x}=2,11$), bağlayıcı sosyal sermaye ($\bar{x}=2,99$) ve girişimcilik eğilimine ($\bar{x}=2,86$) yönelik algıları, kadın

sağlık çalışanlarının birleştirici sosyal sermaye ($\bar{x}=2,50$), köprü kuran sosyal sermaye ($\bar{x}=1,79$), bağlayıcı sosyal sermaye ($\bar{x}=2,76$) ve girişimcilik eğilimi ($\bar{x}=2,50$) algılarına göre daha olumludur.

Sağlık çalışanlarının bağlayıcı sosyal sermayesi ve girişimcilik eğilimi, katılımcıların medeni durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir. Bekâr çalışanların hem bağlayıcı sosyal sermaye algısı ($\bar{x}=3,01$) hem de girişimcilik eğilimi algısı ($\bar{x}=2,83$) evli sağlık çalışanlarına göre (bağlayıcı ($\bar{x}=2,73$), girişimcilik eğilimi ($\bar{x}=2,49$)) daha olumludur.

Tablo 6'ya göre kamuda ve özel sektörde istihdam edilen sağlık çalışanlarının birleştirici sosyal sermayesi, köprü kuran sosyal sermayesi, ilişkisel sosyal sermayesi ve girişimcilik eğilimi arasında anlamlı farklılık vardır. Kamudaki sağlık çalışanlarının birleştirici sosyal sermayede ($\bar{x}=2,77$) ve ilişkisel sosyal sermayede ($\bar{x}=3,59$), özel sektörde çalışan sağlık çalışanlarına göre (birleştirici ($\bar{x}=2,53$), ilişkisel ($\bar{x}=3,39$)) daha olumlu algı içerisinde oldukları anlaşılmaktadır. Özel sektördeki sağlık çalışanlarının köprü kuran sosyal sermayesi ($\bar{x}=2,03$) ve girişimcilik eğilimi algıları ($\bar{x}=2,85$), kamuda çalışanlara göre (köprü kuran ($\bar{x}=1,84$), girişimcilik eğilimi ($\bar{x}=2,49$)) daha olumludur.

Tablo 7'de katılımcıların yaş, gelir eğitim ve çalışma yılının sosyal sermaye ve girişimcilik eğilimi algılarına yönelik farklılık analiz bulguları yer almaktadır.

Tablo 7. ANOVA Testi Bulguları

Faktör	Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	p	Demografik özellikler	N	$\bar{x}$
Birleştirici Sosyal Sermaye	Guruplar arası	8,261	3	2,754	3,755	,011	18-29 yaş	170	2,57
	Guruplar içi	309,514	422	,733			30-39 yaş	136	2,64
	Toplam	317,775	425				40-49 yaş	98	2,83
	Anlamlı fark: 18-29 yaş ile 50 ve üzeri yaş arasında anlamlı fark vardır.							50 ve üzeri yaş	22
Girişimcilik Eğilimi	Guruplar arası	18,655	3	6,218	5,735	,001	18-29 yaş	170	2,79
	Guruplar içi	457,539	422	1,084			30-39 yaş	136	2,67
	Toplam	476,194	425				40-49 yaş	98	2,43
	Anlamlı fark: Anlamlı fark: 18-29 yaş ile 40-49 yaş, 50 ve üzeri yaş arasında anlamlı fark vardır. 30-39 yaş ile 50 ve üzeri yaş arasında anlamlı fark vardır.							50 ve üzeri yaş	22
Sosyal Sermaye	Guruplar arası	19,631	2	9,816	13,926	,000	15.000 TL ve altı	194	2,45
	Guruplar içi	298,144	423	,705			15.000-30.000 TL arası	165	2,82
	Toplam	317,775	425				30.000 TL ve üzeri	67	2,99
Sosyal Birleştirici Sermaye	Anlamlı fark: 15.000 TL ve altı gelir sahipleri ile 15.000-30.000 TL arası ve 30.000 TL ve üzeri gelire sahip kişiler arasında anlamlı fark vardır.								
	Guruplar arası	18,983	2	9,491	15,566	,000	15.000 TL ve altı	194	1,76
Sosyal Köprü Kuran Sermaye	Guruplar içi	257,915	423	,610			15.000-30.000 TL arası	165	1,90
	Toplam	276,897	425				30.000 TL ve üzeri	67	2,37
	Anlamlı fark:30.000 TL ve üzeri gelir sahipleri ile 15.000 TL ve altı ve 15.000-30.000 TL arası gelire sahip kişiler arasında anlamlı fark vardır.								
Sosyal Bağlayıcı Sermaye	Guruplar arası	20,791	2	10,395	12,837	,000	15.000 TL ve altı	194	2,62
	Guruplar içi	342,531	423	,810			15.000-30.000 TL arası	165	2,94
	Toplam	363,322	425				30.000 TL ve üzeri	67	3,23
Birleştirici Sosyal Sermaye	Anlamlı fark: 15.000 TL ve altı gelir sahipleri ile 15.000-30.000 TL arası ve 30.000 TL ve üzeri gelire sahip kişiler arasında anlamlı fark vardır.								
	Guruplar arası	7,545	3	2,515	3,421	,017	Lise	73	2,47

Sağlık Çalışanlarının Sosyal Sermayesinin Girişimcilik Eğilimlerine Etkisi

	Guruplar içi	310,230	422	,735		Ön Lisans	100	2,67	
	Toplam	317,775	425			Lisans	235	2,72	
	Anlamlı fark: Lise mezunu katılımcılarla Lisansüstü eğitimi almış kişiler arasında anlamlı fark vardır.					Lisansüstü	18	3,15	
Sosyal Köprü Kuran Sosyal Sermaye	Guruplar arası	10,923	3	3,641	5,777	,001	Lise	73	1,75
	Guruplar içi	265,975	422	,630			Ön Lisans	100	1,70
	Toplam	276,897	425				Lisans	235	2,02
	Anlamlı fark: Ön lisans mezunu katılımcılarla Lisans eğitimi almış kişiler arasında anlamlı fark vardır.					Lisansüstü	18	2,22	
Sosyal Bağlayıcı Sermaye	Guruplar arası	18,617	3	6,206	7,597	,000	Lise	73	2,45
	Guruplar içi	344,705	422	,817			Ön Lisans	100	2,79
	Toplam	363,322	425				Lisans	235	2,95
	Anlamlı fark: Lise mezunu katılımcılarla Lisans ve Lisansüstü eğitimi almış kişiler arasında anlamlı fark vardır.					Lisansüstü	18	3,35	
Sosyal Girişimcilik Eğilimi	Guruplar arası	10,740	3	3,580	3,246	,022	Lise	73	2,30
	Guruplar içi	465,454	422	1,103			Ön Lisans	100	2,79
	Toplam	476,194	425				Lisans	235	2,66
	Anlamlı fark: Lise mezunu katılımcılarla Ön lisans eğitimi almış kişiler arasında anlamlı fark vardır.					Lisansüstü	18	2,57	
Sosyal Bağlayıcı Sermaye	Guruplar arası	12,580	3	4,193	5,045	,002	1-3 yıl	88	3,12
	Guruplar içi	350,742	422	,831			4-6 yıl	106	2,93
	Toplam	363,322	425				7-9 yıl	66	2,72
	Anlamlı fark: 1-3 yıl arası çalışanlar ile 7-9 yıl ve 10 yıl ve üzeri çalışanlar arasında anlamlı fark vardır.					10 yıl ve üzeri	166	2,68	
Sosyal Girişimcilik Eğilimi	Guruplar arası	16,308	3	5,436	4,988	,002	1-3 yıl	88	2,52
	Guruplar içi	459,886	422	1,090			4-6 yıl	106	2,94
	Toplam	476,194	425				7-9 yıl	66	2,69
	Anlamlı fark: 4-6 yıl arası çalışanlar ile 1-3 yıl ve 10 yıl ve üzeri çalışanlar arasında anlamlı fark vardır.					10 yıl ve üzeri	166	2,46	

Tablo 7 incelendiğinde bazı gruplar arasında anlamlı farklılıklar saptanmıştır. 50 ve üzeri yaşta sağlık çalışanlarının birleştirici sosyal sermaye algısının ($\bar{x}=3,11$) 18-29 yaş arası çalışanlardan ($\bar{x}=2,57$) daha yüksek olduğu fark edilmektedir. Girişimcilik eğilimine yönelik algılar incelendiğinde, 18-29 yaş ($\bar{x}=2,79$) ile 40-49 yaş ($\bar{x}=2,43$), 50 ve üzeri yaş arasında ($\bar{x}=1,95$), 30-39 yaş ($\bar{x}=2,67$) ile 50 ve üzeri yaş arasında ($\bar{x}=1,95$) anlamlı fark vardır. Anlamlı fark olan tüm yaş gruplarında, daha genç olan grubun girişimcilik eğilimi algısı, yaşlı olan gruba göre daha yüksek çıkmıştır.

Gelir düzeyleri incelendiğinde 15.000 TL ve altı gelir sahipleri ($\bar{x}=2,45$) ile 15.000-30.000 TL arası ($\bar{x}=2,82$) ve 30.000 TL ve üzeri gelire sahip ($\bar{x}=2,99$) sağlık çalışanlarının birleştirici sosyal sermayesi, köprü kuran sosyal sermayesi ve bağlayıcı sosyal sermayesi arasında anlamlı fark vardır. Daha yüksek gelir düzeyine sahip grupların birleştirici sosyal sermaye, köprü kuran sosyal sermaye ve bağlayıcı sosyal sermaye algısı, düşük gelir düzeyine sahip gruplara göre daha yüksek çıkmıştır.

Lisansüstü eğitimi almış kişilerin birleştirici sosyal sermaye algısının ($\bar{x}=3,15$) lise mezunlarına göre ($\bar{x}=2,47$) daha yüksek olduğu saptanmıştır. Tablo 7'ye göre lisans mezunlarının köprü kuran sosyal

sermaye algısı ($\bar{x}=2,02$) ön lisans mezunlarına göre ($\bar{x}=1,70$) daha yüksektir. Bulgulara göre lise mezunu katılımcılarla ($\bar{x}=2,45$) lisans ($\bar{x}=2,95$) ve lisansüstü eğitimi almış kişilerin bağlayıcı sosyal sermayesi ($\bar{x}=3,35$) arasında anlamlı fark vardır. Bu gruplar arasında eğitim seviyesi yükseldikçe bağlayıcı sosyal sermaye algısının daha yüksek olduğu görülmektedir. Tablo 7’de görüldüğü üzere lise mezunu katılımcılarla ön lisans eğitimi almış katılımcıların girişimcilik eğilimi arasında anlamlı fark bulunmaktadır ve ön lisans mezunlarının girişimcilik eğilimi algısı ($\bar{x}=2,79$) lise mezunlarından ($\bar{x}=2,30$) daha yüksektir. Çalışmanın bulgularına göre 1-3 yıl arası çalışanlar ($\bar{x}=3,12$) ile 7-9 yıl ($\bar{x}=2,72$) ve 10 yıl ve üzeri çalışanların bağlayıcı sosyal sermaye algısı ($\bar{x}=2,68$) arasında anlamlı fark vardır. Bu bulguya göre daha kısa süre çalışır durumda olan grupların bağlayıcı sosyal sermaye algısı daha yüksektir. Bir diğer bulguya göre 4-6 yıl arası çalışanların girişimcilik eğilimi algısı ($\bar{x}=2,94$) 1-3 yıl arası çalışanlardan ($\bar{x}=2,52$), 1-3 yıl arası çalışanların girişimcilik eğilimi algısı ise 10 yıl ve üzeri çalışanlarınkinden ($\bar{x}=2,46$) daha yüksek çıkmıştır.

Katılımcıların ailelerinde girişimcilik geçmişi olma durumu ve meslekleri ile sosyal sermaye ve girişimcilik eğilimi algıları arasında gerçekleştirilen ANOVA analizi bulguları Tablo 8’de gösterilmektedir.

Tablo 8. ANOVA Analizi Bulguları

Faktör	Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	p	Demografik özellikler	N	$\bar{x}$
Birleştirici Sosyal Sermaye	Guruplar arası	23,991	3	7,997	11,487	,000	Hiç yok	165	2,47
	Guruplar içi	293,784	422	,696			Az	127	2,61
	Toplam	317,775	425				Biraz	103	2,94
	Anlamlı fark: Girişimcilik geçmişi Hiç yok ile Biraz ve Çok var arasında anlamlı fark vardır. Girişimcilik geçmişi Az ile Biraz ve Çok arasında anlamlı fark vardır.							Çok var	31
Köprü Kuran Sosyal Sermaye	Guruplar arası	21,289	3	7,096	11,716	,000	Hiç yok	165	1,71
	Guruplar içi	255,608	422	,606			Az	127	1,92
	Toplam	276,897	425				Biraz	103	2,02
	Anlamlı fark: Girişimcilik geçmişi Hiç yok olan ile Biraz ve Çok var olan arasında anlamlı fark vardır. Girişimcilik geçmişi Az olan ile Çok olan arasında anlamlı fark vardır.							Çok var	31
Bağlayıcı Sosyal Sermaye	Guruplar arası	25,804	3	8,601	10,754	,000	Hiç yok	165	2,65
	Guruplar içi	337,518	422	,800			Az	127	2,73
	Toplam	363,322	425				Biraz	103	3,11
	Anlamlı fark: Girişimcilik geçmişi Hiç yok olan ile Biraz ve Çok var olan arasında anlamlı fark vardır. Girişimcilik geçmişi Az olan ile Biraz ve Çok olan arasında anlamlı fark vardır.							Çok var	31
İlişkisel Sosyal Sermaye	Guruplar arası	17,827	3	5,942	8,241	,000	Hiç yok	165	3,31
	Guruplar içi	304,291	422	,721			Az	127	3,48
	Toplam	322,118	425				Biraz	103	3,81
	Anlamlı fark: Girişimcilik geçmişi Hiç yok ile Biraz ve Çok var arasında anlamlı fark vardır. Girişimcilik geçmişi Az olan ile Biraz olan arasında anlamlı fark vardır.							Çok var	31
Girişimcilik Eğilimi	Guruplar arası	57,641	3	19,214	19,372	,000	Hiç yok	165	2,22
	Guruplar içi	418,553	422	,992			Az	127	2,79
	Toplam	476,194	425				Biraz	103	2,82
	Anlamlı fark: Girişimcilik geçmişi Hiç yok ile Biraz ve Çok var arasında anlamlı fark vardır. Girişimcilik geçmişi Az olan ile Çok olan arasında anlamlı fark vardır.							Çok var	31
Birleştirici Sosyal Sermaye	Guruplar arası	32,958	6	5,493	8,081	,000	Yönetici	10	3,84
	Guruplar içi	284,817	419	,680			Doktor	58	2,94

Sağlık Çalışanlarının Sosyal Sermayesinin Girişimcilik Eğilimlerine Etkisi

	Toplam	317,775	425			Hemşire	158	2,69	
	Anlamli fark: Yönetici ve Memurlar ile Doktor, Hemşire, Diğer sağlık görevlileri, Laboratuvar görevlileri, Destek personeli arasında anlamlı farklılıklar vardır.					Diğer sağlık görevlileri	20	3,05	
						Laboratuvar görevlisi	32	2,72	
						Memur	114	2,34	
						Destek Personeli	34	2,69	
Köprü Kuran Sosyal Sermaye	Guruplar arası	35,737	6	5,956	10,348	,000	Yönetici	10	3,26
	Guruplar içi	241,161	419	,576			Doktor	58	2,29
	Toplam	276,897	425				Hemşire	158	1,87
	Anlamli fark: Yönetici ve Doktorlar ile Memur, Hemşire, Diğer sağlık görevlileri, Laboratuvar görevlileri, Destek personeli arasında anlamlı farklılıklar vardır.					Diğer sağlık görevlileri	20	2,18	
							Laboratuvar görevlisi	32	1,75
						Memur	114	1,70	
						Destek Personeli	34	1,70	
Bağlayıcı Sosyal Sermaye	Guruplar arası	37,948	6	6,325	8,145	,000	Yönetici	10	3,80
	Guruplar içi	325,374	419	,777			Doktor	58	3,16
	Toplam	363,322	425				Hemşire	158	2,89
	Anlamli fark: Yönetici, Doktor ve Diğer sağlık görevlileri ile Memur, Hemşire, Laboratuvar görevlileri, Destek personeli arasında anlamlı farklılıklar vardır.					Diğer sağlık görevlileri	20	3,50	
							Laboratuvar görevlisi	32	2,67
						Memur	114	2,54	
						Destek Personeli	34	2,55	
Girişimcilik Eğilimi	Guruplar arası	30,246	6	5,041	4,736	,000	Yönetici	10	3,95
	Guruplar içi	445,948	419	1,064			Doktor	58	2,41
	Toplam	476,194	425				Hemşire	158	2,56
	Anlamli fark: Yöneticiler ile, Doktor, Diğer sağlık görevlileri, Memur, Hemşire, Laboratuvar görevlileri, Destek personeli arasında anlamlı farklılıklar vardır.					Diğer sağlık görevlileri	20	3,09	
							Laboratuvar görevlisi	32	2,40
						Memur	114	2,76	
						Destek Personeli	34	2,42	

Tablo 8'e göre aile girişimcilik geçmişı çok olan katılımcıların birleştirici sosyal sermaye algısı ($\bar{x}=3,22$) aile girişimcilik geçmişı biraz olan katılımcılardan ($\bar{x}=2,94$) ve girişimcilik geçmişı hiç olmayanlardan ($\bar{x}=2,47$) daha yüksektir. Ayrıca aile girişimcilik geçmişı çok olan katılımcıların birleştirici sosyal sermaye algısı ($\bar{x}=3,22$) aile girişimcilik geçmişı az olan katılımcılardan ($\bar{x}=2,61$) daha yüksektir.

Aile girişimcilik geçmişı çok olan katılımcıların köprü kuran sosyal sermaye algısı ($\bar{x}=2,56$), biraz olan ($\bar{x}=2,02$) ve hiç olmayan katılımcılarınkinden ($\bar{x}=1,71$) yüksektir. Aile girişimcilik geçmişı çok olan katılımcıların köprü kuran sosyal sermaye algısı ($\bar{x}=2,56$), az olan katılımcılarınkinden ($\bar{x}=1,92$) yüksektir.

Aile girişimcilik geçmişı çok olan katılımcıların bağlayıcı sosyal sermaye algısı ($\bar{x}=3,43$), biraz olan ($\bar{x}=3,11$) ve hiç olmayan katılımcılarınkinden ($\bar{x}=2,65$) yüksektir. Aile girişimcilik geçmişı çok olan katılımcıların bağlayıcı sosyal sermaye algısı ($\bar{x}=3,43$), az olan katılımcılarınkinden ($\bar{x}=2,73$) yüksektir.

Aile girişimcilik geçmişı biraz olan katılımcıların ilişkişel sosyal sermaye algısı ($\bar{x}=3,81$), çok olan ($\bar{x}=3,77$) ve hiç olmayan katılımcılarınkinden ($\bar{x}=3,31$) yüksektir. Aile girişimcilik geçmişı biraz olan katılımcıların ilişkişel sosyal sermaye algısı ($\bar{x}=3,81$), az olan katılımcılarınkinden ($\bar{x}=3,48$) yüksektir.

Aile girişimcilik geçmişı çok olan katılımcıların girişimcilik eğilimi algısı ($\bar{x}=3,50$), biraz olan ($\bar{x}=2,82$) ve hiç olmayan katılımcılarınkinden ($\bar{x}=2,22$) yüksektir. Aile girişimcilik geçmişı çok olan katılımcıların girişimcilik eğilimi algısı ($\bar{x}=3,50$), az olan katılımcılarınkinden ($\bar{x}=2,79$) yüksektir.

Sağlık çalışanlarından yönetici ve doktorlar ile memur, hemşire, diğer sağlık görevlileri, laboratuvar görevlileri, destek personellerinin birleştirici sosyal sermaye algısı arasında anlamlı farklılıklar vardır. Birleştirici sosyal sermaye algısının en yüksek olduğu gruplar, yöneticiler ($\bar{x}=3,84$) ve diğer sağlık görevlileridir ($\bar{x}=3,05$).

Yönetici ve doktorlar ile memur, hemşire, diğer sağlık görevlileri, laboratuvar görevlileri, destek personellerinin birleştirici köprü kuran sosyal sermaye algısı arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Köprü kuran sosyal sermaye algısının en yüksek olduğu gruplar, yöneticiler ($\bar{x}=3,26$) ve doktorlardır ($\bar{x}=2,29$).

Yönetici, doktor ve diğer sağlık görevlileri ile memur, hemşire, laboratuvar görevlileri, destek personellerinin bağlayıcı sosyal sermaye algısı arasında anlamlı farklılıklar vardır. Bağlayıcı sosyal sermaye algısının en yüksek olduğu gruplar, yöneticiler ($\bar{x}=3,80$) diğer sağlık görevlileri ($\bar{x}=3,50$) ve doktorlardır ($\bar{x}=3,19$).

Girişimcilik eğilimi bakımından yöneticiler ile doktor, diğer sağlık görevlileri, memur, hemşire, laboratuvar görevlileri, destek personeli arasında anlamlı farklılıklar vardır. Yöneticiler girişimcilik eğilimi ile ilgili ($\bar{x}=3,95$) tüm diğer sağlık çalışanlarından daha olumlu algıya sahiptir.

Tüm bu bulgulara dayanarak "H2: Sağlık çalışanlarının sahip olduğu demografik özellikler ile sosyal sermaye algıları arasında anlamlı farklılıklar vardır", "H2a: Sağlık çalışanlarının sahip olduğu demografik özellikler ile birleştirici sosyal sermaye algıları arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır.", "H2b: Sağlık çalışanlarının sahip olduğu demografik özellikler ile köprü kuran sosyal sermaye algıları arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır.", "H2c: Sağlık çalışanlarının sahip olduğu demografik özellikler ile bağlayıcı sosyal sermaye algıları arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır.", "H2d: Sağlık çalışanlarının sahip olduğu demografik özellikler ile ilişkisel sosyal sermaye algıları arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır." ve "H3: Sağlık çalışanlarının sahip olduğu demografik özellikler ile girişimcilik eğilimi algıları arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır." hipotezleri kabul edilmiştir.

5. Sonuç ve Öneriler

Sağlık sektöründe yeni girişimlerin hayat bulması hem toplumsal hem de ekonomik etkilerinden dolayı toplumun refah seviyesine katkıda bulunacak faydalar sağlayabileceği için sağlık çalışanlarının girişimci faaliyette bulunması önemli bir gereklilik olarak görülmektedir. Bu çalışmada sağlık sektörü çalışanlarının sosyal sermayelerinin girişimcilik eğilimleri üzerine etkileri saptanmaya çalışılmıştır. Sağlık çalışanlarına uygulanan bu çalışma da faktör analizi sonucunda sosyal sermaye dört boyut olarak (Birleştirici, Bağlayıcı, Köprü Kuran, İlişkisel) ortaya çıkmıştır. Yapılan analizler sonucunda, sosyal sermaye ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı ilişki saptanmış ve sağlık çalışanlarının sosyal sermayelerinin, girişimcilik eğilimlerine pozitif yönde anlamlı düzeyde etkisi olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç, Davidsson ve Honig'in (2003) sonuçları ve Yao, Wu ve Long'un (2016) çalışmasının bulguları ile örtüşmektedir. Ayrıca sosyal sermayenin tüm alt boyutlarının, girişimcilik eğilimleri üzerinde pozitif yönde anlamlı etkisi olduğu saptanmıştır.

Bir diğer bireysel sermaye çeşidi olan insan sermayesinin, sosyal sermaye ile arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır (Santarelli ve Tran, 2013). Bu ilişkiden dolayı insan sermayesinin artırılması, sosyal sermayenin desteklenmesini ve geliştirilmesini sağlayacaktır. Coleman'ın (2007) belirttiği üzere insan sermayesi kavramı, bireyin eğitimi ve deneyimi sonucunda oluşan kaynakları tanımlamada kullanılır. Bireyin eğitim alması ve deneyim kazanması, insan sermayesini artırırken dolaylı olarak sosyal sermayesinin de gelişmesini mümkün kılabilir. Bu nedenle çalışanların eğitim olanaklarının genişletilmesi, deneyim ve tecrübelerini arttıracak imkânlar sunulması, sosyal sermayenin geliştirilmesine fayda sağlayabilir. Sağlık çalışanlarına özellikle girişimciliğe yönelik olarak verilecek eğitimler, hem girişimcilik eğilimlerini hem de sosyal sermayelerini destekleme konusunda fayda sağlayabilir.

Çalışmada demografik özellikler ile sosyal sermaye ve girişimcilik eğilimi arasında yapılan ANOVA analiz

sonuçlarına göre anlamlı farklılıklar saptanmıştır. Erkek çalışanların, kadın çalışanlara göre sosyal sermayenin alt boyutları ve girişimcilik eğilimine yönelik daha olumlu algılara sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sonuç, Díaz-García ve Jiménez-Moreno'nun (2010) ve Şeşen ve Basım'ın (2012) bulgularını desteklemektedir. Bekâr çalışanların hem bağlayıcı sosyal sermaye algısı hem de girişimcilik eğilimi algısı evli çalışanlardan daha olumludur. Bu bulgunun girişimcilik eğilimi ile ilgili kısmı, Olmo García ve Crecente Romero'nun (2021) bulguları ile örtüşmektedir. Kamudaki sağlık çalışanlarının birleştirici ve ilişkisel sosyal sermaye algıları özel sektördeki sağlık çalışanlarına göre daha olumlu iken özel sektör sağlık çalışanlarının köprü kuran sosyal sermaye ve girişimcilik eğilimi algıları, kamuda çalışanlara göre daha olumludur. Girişimcilik eğilimindeki bu fark çalışma şartlarından da kaynaklanıyor olabilir. Literatürde bu ilişki üzerine bir araştırmaya rastlanmamış olması, bu çalışmanın alana bir diğer katkı sunmasına imkân sağlamıştır.

Anlamlı fark olan tüm yaş gruplarında, daha genç olan grubun girişimcilik eğilimi algısı, yaşlı olan gruba göre daha yüksek çıkmıştır. Benzer şekilde Zelekha ve Kavé (2022) ve Olmo García ve Crecente Romero, (2021) yaş ile girişimcilik eğilimi arasında negatif ilişki olduğunu ileri sürmüşlerdir. Bu sonuç, yaş ilerledikçe risk alma davranışının azalması nedeniyle bireylerin daha sakin bir hayat tercih etmesinden kaynaklanabilir. Ayrıca gençlerin daha fazla hedeflerinin olması bu sonuca sebep olabilir.

Daha yüksek gelir düzeyine sahip grupların bağlayıcı, birleştirici ve köprü kuran sosyal sermaye algıları, düşük gelir düzeyine sahip gruplara göre daha olumlu çıkmıştır. Aile girişimcilik geçmişi fazla olan bireylerin sosyal sermayenin alt boyutlarının çoğunda ve girişimcilik eğiliminde algılarının daha olumlu olduğu saptanmıştır. Benzer şekilde Cromie ve diğerleri, (1992), Nicolaou ve diğerleri, (2008) ve Georgescu ve Herman, (2020) aile girişimcilik geçmişi olan bireylerin, girişimcilik eğiliminin daha yüksek bulunduğunu belirtmiştir. Bu bulgu, belirsizlikler içeren bir süreç olan girişimciliği deneyimlemiş ailelere sahip bireylerin, girişimcilik ile ilgili şüphe ve endişelerinin azalmasında destek olan aile fertleri bulunmasından kaynaklanabilir.

Bir diğer bulguya göre, yöneticiler girişimcilik eğilimi ile ilgili olarak tüm diğer sağlık çalışanı türlerinden daha olumlu algıya sahiptir. Bu sonuçta, yöneticilerin girişimcilik bilgisinin, girişimcilik, yönetim, pazarlama ile ilgili aldığı eğitimin ve edindiği tecrübenin önemli rolü olabilir. Benzer şekilde Caird (1991) meslek gruplarında girişimci eğilimini test etmek amacıyla yaptığı çalışmada, yöneticilerin girişimcilik eğiliminin diğer meslek gruplarına göre önemli ölçüde daha yüksek olduğunu saptamıştır.

Çalışmanın bulgularına dayanarak daha yüksek düzeyde sosyal sermayeye sahip bireylerin girişimcilik eğilimlerinin de daha yüksek olduğunu söylemek doğru olacaktır. Bu açıdan bakıldığında sağlık sektöründe sosyal sermayeyi desteklemek amacıyla yapılacak tüm yatırımların yeni sağlık girişimlerinin sektöre katılımında rol oynayacağı söylenebilir. Çalışmanın sosyal sermayeye dönük bulguları, bu kaynağın girişimcilik eğiliminde önemli rol oynadığını göstermektedir. Bu doğrultuda, sağlık çalışanlarının sosyal sermayelerini geliştirme amaçlı çaba ve destekler, sağlık girişimciliğini olumlu yönde etkileyecektir. Sosyal sermayenin geliştirilebilmesi için bireylerin sosyal imkânlarının artırılması, sosyal yapılara üyeliklerinin desteklenmesi, daha fazla sosyal ağ ile etkileşim kurabilecekleri zeminler oluşturulması faydalı olacaktır. Kamu kurum-kuruluşları, mesleki birlikler (odalar, dernekler, federasyonlar), sivil toplum kuruluşları tarafından çalışanlara dönük eğitim, öğretim programları, sosyal, teknik ve mesleki etkinlikler, sağlık sektörü ve diğer sektörlerin çalışanlarını kapsayan toplantılar düzenlenerek katılımların sağlanması, sosyal sermayenin geliştirilmesini mümkün kılacaktır. Aynı zamanda sağlık çalışanlarının iş koşulları ve çalışma şartlarının sosyal etkileşimleri mümkün kılacak şekilde iyileştirilmesi ve düzenlenmesi, sosyal sermayenin desteklenerek girişimcilik eğiliminin artırılmasını sağlayabilir.

6. Araştırmanın Sınırlılıkları ve Çalışma Önerileri

Araştırma kapsamında Düzce ilinde görev yapan 426 sağlık çalışanından veri toplanmış ve analiz edilmiştir. Çalışmanın bulgu ve sonuçları, katılımcıların bireysel bakış açıları ve düşünceleri sonucu

paylaştıkları veriler ile sınırlıdır. Çalışmanın sonuçlarına, çalışmada kullanılan veri toplama araçları ile elde edilebilecek veriler kullanılarak ulaşılmıştır. Bunun yanında çalışma sonucunda varılan sonuç ve bulgular anket çalışmasının yürütüldüğü dönemde ulaşılmış verilerin analizi sonucu elde edilmiştir.

İleriki çalışmalarda sağlık çalışanları ile ilgili mevzuatın, diğer bireysel sermaye türlerinin, sağlık çalışanlarının öğrenim hayatı boyunca aldığı eğitimin ve çalışma şartlarının girişimcilik eğilimine etkilerinin incelenmesi, sağlık girişimciliği ile ilgili faydalı sonuç ve öneriler geliştirilmesine imkân sağlayabilir. Girişimcilik eğiliminin önündeki engellerin incelenmesi, bu eğilimi arttıracak faktörlerin incelenmesi ve sağlık çalışanlarının sosyal sermayelerini geliştirecek unsurların belirlenmesi maksadıyla yapılacak çalışmalar, sağlık girişimlerinin artışı destekleyebilir. Özel sektör çalışanlarının girişimcilik eğilimi alguları, kamuda çalışanlara göre daha olumludur. Girişimcilik eğilimindeki bu farkın nedenlerinin araştırılması sektöre özgü çözüm ve öneriler geliştirilmesini sağlayabilir.

Kaynaklar

Kaynakça APA kaynakça sistemine uygun hazırlanmıştır.

- Adler, P. S. ve Kwon, S. W. (2002). Social capital: Prospects for a new concept. *Academy of Management Review*, 27(1), 17-40 <https://doi.org/10.5465/amr.2002.5922314>
- Agnitsch K., Flora, J., ve Ryan, V. (2006). Bonding and bridging social capital: The interactive effects on community action. *Community Development*, 37(1), pp. 36-51. <https://doi.org/10.1080/15575330609490153>
- Akbulut, Ö. (2021). Çok Değişkenli ve Farklı Ölçekli Araştırmalarda Örneklem Büyüklüğünün Tespiti. *Hayvan Bilimi ve Ürünleri Dergisi*, 4(2), 199-215. <https://doi.org/10.51970/jasp.946399>
- Akyol, B., ve Haykır, H. (2022). Sağlık Ekonomisi Üzerine Güncel Bir Derleme Çalışması. *Innovative ideas*, 179. <http://dx.doi.org/10.29228/jobacs.67271>
- Altunışık, R., Çoşkun R., Bayraktaroğlu S. ve Yıldırım E. (2010). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri SPSS uygulamalı*. 6. Basım. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Audretsch, D. (2012). Entrepreneurship research. *Management decision*, 50(5), 755-764. <https://doi.org/10.1108/00251741211227384>
- Bastie, F., Cieply, S. ve Cussy, P. (2013). The entrepreneur's mode of entry: The effect of social and financial capital. *Small Business Economics*, 40, pp. 865-877. <https://doi.org/10.1007/s11187-011-9391-y>
- Bird, B. (1988). Implementing entrepreneurial ideas: the case for intention. *Academy of Management Review*, 13(3), pp. 442-453.
- Bornmann, L., ve Mutz, R. (2015). Growth rates of modern science: A bibliometric analysis based on the number of publications and cited references. *Journal of the Association for Information Science and Technology*, 66(11), pp. 2215-2222.
- Bourdieu, P. (1986). The Force of Law: Toward a Sociology of the Juridical Field. *The Hastings Law Journal*, 38, pp. 805-853.
- Boz, D., Duran, C. ve Uğurlu, A. (2020). Girişimcilik Eğiliminin İş Performansına Etkisi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 15(1), 11-23.
- Bozkurt, Ö. ve Erdurur, K. (2013). Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimindeki Etkisi: Potansiyel Girişimciler Üzerinde Bir Araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8 (2), 57-78.
- Brush, C. G., Carter, N. M., Greene, P. G., Hart, M. M., ve Gatewood, E. (2002). The role of social capital and gender in linking financial suppliers and entrepreneurial firms: A framework for future

- research. *Venture Capital: An International Journal of Entrepreneurial Finance*, 4(4), pp. 305-323. <https://doi.org/10.1080/1369106022000024897>
- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem A. Yayıncılık.
- Caird, S. (1991). Testing Enterprising Tendency in Occupational Groups. *British Journal of Management*, 2(4), 177-186. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8551.1991.tb00025.x>
- Claridge, T. (2018). Functions of social capital—bonding, bridging, linking. *Social capital research*, 20(1), pp. 1-7.
- Coleman, J. S. (1988). Social Capital in the creation of human capital. *American Journal of Sociology*, 94, pp. 95-120. <https://doi.org/10.1086/228943>
- Coleman, J. S. (1990). *Foundations of Social Theory*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Coleman, S. (2007). The Role of Human and Financial Capital in the Profitability and Growth of Women-Owned Small Firms. *Journal of Small Business Management*, 45(3), pp. 303-319. <https://doi.org/10.1111/j.1540-627X.2007.00214.x>
- Cooper, A., Gimeno-Gascón, F. J., ve Woo, C. Y. (1997). Initial Human and Financial Capital as Predictors of New Venture Performance. *The Journal of Private Equity*, pp. 13-30. Available at: <https://www.jstor.org/stable/43503184>
- Cope, J., Jack, S., ve Rose, M. B. (2007). Social Capital and Entrepreneurship: An introduction. *International Small Business Journal*, 25(3), pp. 213-219. <https://doi.org/10.1177/0266242607076523>
- Cromie, S., Callaghan, I., ve Jansen, M. (1992). The Entrepreneurial Tendencies of Managers: A Research Note. *British Journal of Management*, 3(1), 1-5. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8551.1992.tb00031.x>
- Dada, O., Watson, A., ve Kirby, D. (2015). Entrepreneurial Tendencies in Franchising: Evidence from the UK. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 22(1), 82-98. <https://doi.org/10.1108/JSBED-11-2011-0021>
- Davidsson, P., ve Honig, B. (2003). The Role of Social and Human Capital Among Nascent Entrepreneurs. *Journal of Business Venturing*, 18(3), pp. 301-331. [https://doi.org/10.1016/S0883-9026\(02\)00097-6](https://doi.org/10.1016/S0883-9026(02)00097-6)
- De Carolis, D. M., ve Saporito, P. (2006). Social capital, cognition, and entrepreneurial opportunities: A theoretical framework. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 30(1), pp. 41-56. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6520.2006.00109.x>
- Díaz-García, M. C., ve Jiménez-Moreno, J. (2010). Entrepreneurial Intention: the Role of Gender. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 6, 261-283. <https://doi.org/10.1007/s11365-008-0103-2>
- Erkoç, M. F., ve Kert, S. B. (2013). A Comparative Study on Entrepreneurship Tendencies and Individual Innovativeness Perceptions of Pre-Service Teachers. *International Journal of Social Sciences & Education*, 3(4).
- Field, J. (2006). *Sosyal Sermaye*. Bahar Bilgen ve Bayram Şen (Çev.), Bilgi Üniversitesi Yayınları: İstanbul.
- Gaag, M. ve Webber, M. (2008). *Measurement of individual social capital*. In *Social Capital and Health* (pp. 29-49). Springer, New York. https://doi.org/10.1007/978-0-387-71311-3_2
- Garcia-Altes, A. (2005). The Development of Health Tourism Services. *Annals of Tourism Research*, 32(1), 262-266.
- Georgescu, M. A., ve Herman, E. (2020). The Impact of the Family Background on Students' Entrepreneurial Intentions: An Empirical Analysis. *Sustainability*, 12(11), 4775. <https://doi.org/10.3390/su12114775>

- Gimeno, J., Folta, T. B., Cooper, A. C., ve Woo, C. Y. (1997). Survival of the Fittest? Entrepreneurial Human Capital and the Persistence of Underperforming Firms. *Administrative Science Quarterly*, pp. 750-783. <https://doi.org/10.2307/2393656>
- Göktaş, P., ve Kazaferoğlu, E. (2018). Kişilik Özellikleri ile Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişki: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(1), 39-63. <https://doi.org/10.30798/makuiibf.349660>
- Granovetter, M. (1985). Economic Action and Social Structure: The Problem of Embeddedness. *American Journal of Sociology*, 91(3), pp. 481-510
- Grebel T., Pyka A. ve Hanusch H. (2003). An Evolutionary Approach to the Theory of Entrepreneurship. *Industry and Innovation*, 10(4), pp. 493-514, <https://doi.org/10.1080/1366271032000163702>
- Hisrich, R. ve Peters M. (1995) *Entrepreneurship: Starting, Developing, and Managing*, "A New Enterprise, Donnelley And Sons Company, United State of America.
- Hisrich, R. ve Peters M. (2001). *Entrepreneurship (5 th Ed.)*. McGraw Hill Higher.
- İspir, Ö., Elibol, E., ve Sönmez, B. (2019). The Relationship of Personality Traits and Entrepreneurship Tendencies with Career Adaptability of Nursing Students. *Nurse Education Today*, 79, pp. 41-47. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2019.05.017>
- Jagrič, T., Brown, C., Boyce, T., ve Jagrič, V. (2021). The Impact of the Health-Care Sector on National Economies in Selected European Countries. *Health Policy*, 125(1), pp. 90-97. <https://doi.org/10.1016/j.healthpol.2020.10.009>
- Kılıç, S. (2016). Cronbach's Alpha Reliability Coefficient. *Psychiatry and Behavioral Sciences*, 6(1), pp. 47-48.
- Landström, H. (2002). *Pioneers in Entrepreneurship Research, New Frontiers of Entrepreneurship*. In *New Frontiers of Entrepreneurship*. Università Commerciale L. Bocconi. Available at: http://www.unibocconi.it/wps/allegatiCTP/pdf%204_3.pdf
- Lin, N. (1999). Social Networks and Status Attainment. *Annual Review of Sociology*, 25(1), pp. 467-487. <https://doi.org/10.1146/annurev.soc.25.1.467>
- Liñán, F., ve Fayolle, A. (2015). A Systematic Literature Review on Entrepreneurial Intentions: Citation, Thematic Analyses, and Research Agenda. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 11, pp. 907-933. <https://doi.org/10.1007/s11365-015-0356-5>
- Liñán, F. ve Y.W. Chen, 2009. Development and Cross-Cultural Application of a Specific Instrument to Measure Entrepreneurial Intentions. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 33(3), pp. 593-617. Available at: <https://doi.org/10.1111/j.1540-6520.2009.00318.x>.
- Lustig, N. (2004). *Investing in Health for Economic Development. Report By The Mexican Commission on Macroeconomics and Health, 1st Edition, Mexico*, 1-60.
- Lüthje, C. ve Franke, N. (2003). The 'making' of an entrepreneur: Testing a Model of Entrepreneurial Intent Among Engineering Students at MIT. *R&D Management*, 33(2), pp. 135-147. <https://doi.org/10.1111/1467-9310.00288>
- Mazzarol, T. (2007). *Awakening the Entrepreneur: An Examination of Entrepreneurial Orientation Among MBA Students*. In EFMD 37th Entrepreneurship, Innovation and Small Business (EISB) Annual Conference (pp. 13-14).
- Nahapiet, J. ve Ghoshal, S. (1998). Social Capital, Intellectual Capital, and the Organizational Advantage. *Academy of Management Review*, 23(2), 242-266 <https://doi.org/10.5465/amr.1998.533225>

- Narayan, D. ve Pritchett, L. (1997). *Cents and Sociability: Household Income and Social Capital in Rural Tanzania*. World Bank Research Working Paper, No. 1796, Washington: The World Bank.
- Nicolaou, N., Shane, S., Cherkas, L., Hunkin, J., ve Spector, T. D. (2008). Is the Tendency to Engage in Entrepreneurship Genetic? *Management Science*, 54(1), pp. 167-179. <https://doi.org/10.1287/mnsc.1070.0761>
- Olmo García, F., ve Crecente Romero, F. (2021). Analysis of the Tendency Towards Entrepreneurship in Spain: A Perspective Based on the Economic and Institutional Environment. *Esic Market Economics and Business Journal*, 52(1), 69-101.
- Onyx, J., ve Bullen, P. (2000). Measuring Social Capital in Five Communities. *The Journal of Applied Behavioral Science*, 36(1), pp. 23-42. <https://doi.org/10.1177/0021886300361002>
- Payne, G. T., Moore, C. B., Griffis, S. E., ve Autry, C. W. (2011). Multilevel Challenges and Opportunities in Social Capital Research. *Journal of Management*, 37(2), pp. 491-520. <https://doi.org/10.1177/0149206310372413>
- Polas, R. H., Bhattacharjee, A., Raju, V., ve Hossain, M. I. (2019). Demographic factors influence on the tendency to become entrepreneur: Estimating the antecedents and consequences of entrepreneurial tendency. *International Journal of Management*, 8(1), pp. 48-60. <https://doi.org/10.18488/journal.11.2019.81.48.60>
- Portes, A. (1995). *Economic Sociology and the Sociology of Immigration: A Conceptual Overview*. in Alejandro Portes (ed.) *The Economic Sociology of Immigration: Essays on Networks, Ethnicity, and Entrepreneurship*, New York: Russell Sage Foundation, pp. 1-41.
- Sabatini, F. (2009). Social Capital as Social Networks: A New Framework for Measurement and an Empirical Analysis of its Determinants and Consequences. *The Journal of Socio-Economics*, 38(3), pp. 429-442. <https://doi.org/10.1016/j.socec.2008.06.001>
- Safran, B. (2020). *Girişimcilikte Tembellik ve Sosyal Sermayenin Yaratıcılık ve İnovasyon Üzerindeki Etkileri* (Yayınlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı.
- Sahasranamam, S. ve Nandakumar, M. K. (2020). Individual Capital and Social Entrepreneurship: Role of Formal Institutions. *Journal of Business Research*, 107, pp. 104-117. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2018.09.005>
- Salles, F. da R., Limont, M., Cortese, T. T. P. ve Fernandes, V. (2022). Social Capital. In A Social Network: Curitiba, a City for Cars. *Brazilian Journal of Environmental Sciences*, 57(4), pp. 519-530. <https://doi.org/10.5327/Z2176-94781280>
- Santarelli, E., ve Tran, H. T. (2013). The Interplay of Human and Social Capital in Shaping Entrepreneurial Performance: The Case of Vietnam. *Small Business Economics*, 40, pp. 435-458. <https://doi.org/10.1007/s11187-012-9427-y>
- Simon, D., ve Hitt, M. A. (2003). Creating Wealth in Family Business Through Management Resources. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 27, pp. 339-58.
- Sözbilir, F. (2022). Is Relational Social Capital Affected by Demographic Factors? *Fiscaeconomia*, 6(3), pp. 1545-1567. <https://doi.org/10.25295/fsecon.1138047>
- Stevenson, H. ve Jarillo, J. (1990), "A Paradigm of Entrepreneurship: Entrepreneurial Management", *Strategic Management Journal*, Vol. 11, pp. 17-27.

- Stringfellow, L. ve Shaw, E. (2009). Conceptualising Entrepreneurial Capital for a Study of Performance in Small Professional Service Firms. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 15(2), pp. 137-161. <https://doi.org/10.1108/13552550910944557>
- Şeşen, H., ve Basım, H. N. (2012). Demografik Faktörler ve Kişiliğin Girişimcilik Niyetine Etkisi: Spor Bilimleri Alanında Öğrenim Gören Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Ege Akademik Bakış*, 12, ss. 21-28.
- Tajeddini, K., ve Mueller, S. L. (2009). Entrepreneurial Characteristics in Switzerland and the UK: A Comparative Study of Techno-Entrepreneurs. *Journal of International Entrepreneurship*, 7, 1-25. <https://doi.org/10.1007/s10843-008-0028-4>
- Tıraşoğlu, M., ve Yıldırım, B. (2012). Yapısal Kırılma Durumunda Sağlık Harcamaları ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Üzerine Bir Uygulama. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 2(2), 111-117.
- Tutar, F., ve Kılınç, N. (2007). Türkiye'nin Sağlık Sektöründeki Ekonomik Gelişmişlik Potansiyeli ve Farklı Ülke Örnekleriyle Mukayesesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(1), ss. 31-54.
- Uğur, S. S., ve Devcar, M. A. (2018). Girişimcilik Özellikleri ile Holland'ın Kişilik Tipleri Arasındaki İlişki Üzerine Nitel Bir Çalışma. *Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 2(4), 98-110. <https://doi.org/10.31006/gipad.397013>
- Wiklund, J., Davidsson, P., Audretsch, D.B. ve Karlsson, C. (2011). The Future of Entrepreneurship Research. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 35(1), pp. 1-9. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6520.2010.00420.x>
- Wong, B. K. M., ve Hazley, S. A. S. A. (2020). The future of health tourism in the industrial revolution 4.0 era. *Journal of Tourism Futures*, 7(2), pp. 267-272. <https://doi.org/10.1108/JTF-01-2020-0006>
- Woolcock, M.. (2001). Microenterprise and Social Capital: A Framework for Theory, Research, and Policy. *The Journal of Socio-Economics*, 30, pp. 193-98. [https://doi.org/10.1016/S1053-5357\(00\)00106-2](https://doi.org/10.1016/S1053-5357(00)00106-2)
- Yao, X., Wu, X. and Long, D. (2016). University Students' Entrepreneurial Tendency in China: Effect of Students' Perceived Entrepreneurial Environment. *Journal of Entrepreneurship in Emerging Economies*, 8(1), pp. 60-81. <https://doi.org/10.1108/JEEE-03-2015-0021>
- Yıldırım H. H. ve Konca M. (2018). *Türkiye'de Özel Sağlık Kurumları Sektörü: Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. TUSPE Analiz: 2018/5, Ankara: TUSPE Yayınları.
- Zelekha, Y., ve Kavé, G. (2022). Entrepreneurial Tendency Across the Adult Lifespan. *The Journal of Socio-Economics*, 30(2), pp 193-198. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0262856>